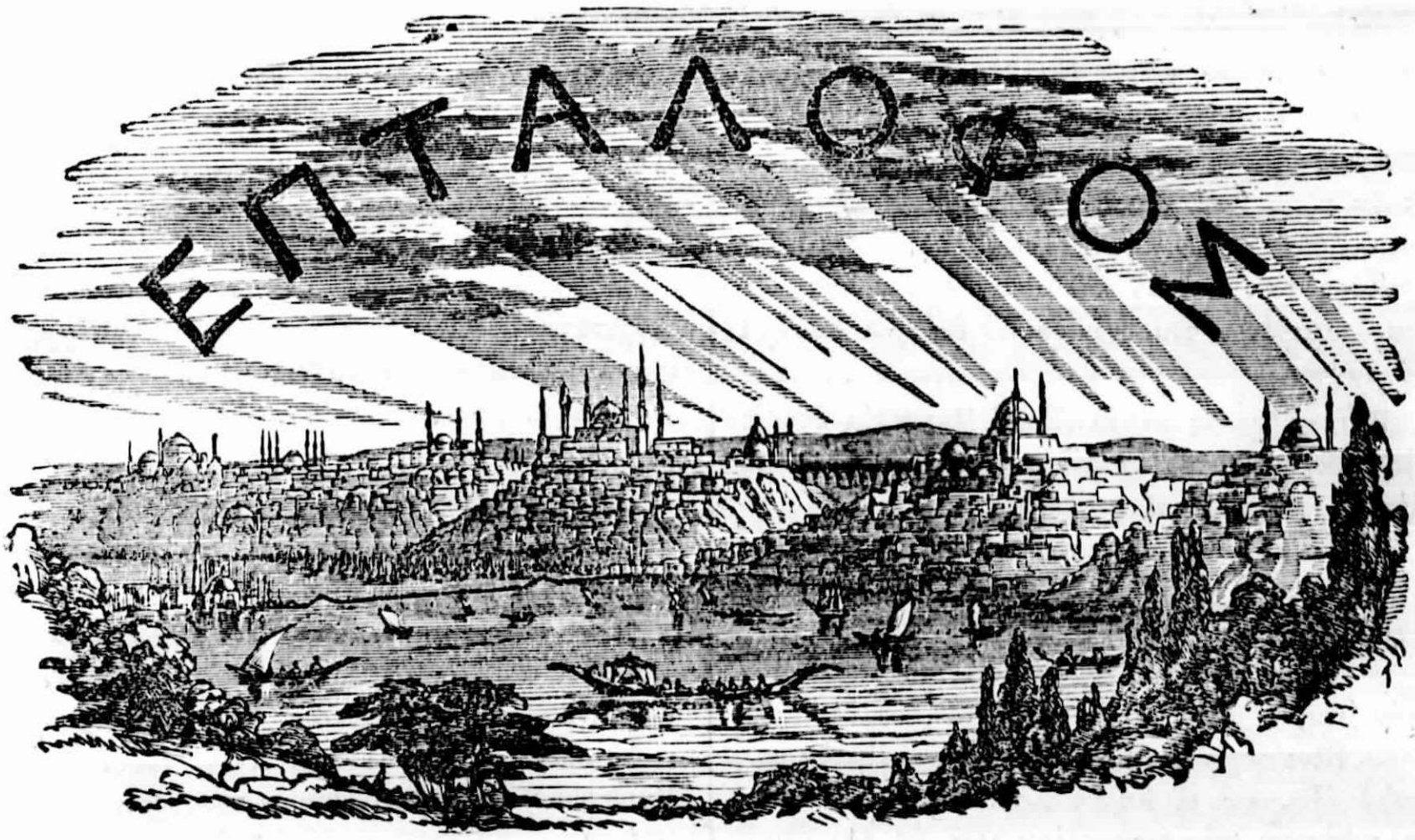

20 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, 1862. ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 2.

ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΑΝΑΚΕΙΟΝ.

ΕΣΠΕΡΑΝ τινὰ εἴμεθα συνηγμένοι παρὰ τῇ Μαρκεσίᾳ * * *

Τάλαινα Μαρκεσία! Ἦτο, ἢ μᾶλλον ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο ἀσθενής, διότι ἡ ἐξωτερική της θέα οὐδὲν σημεῖον ἐλαχίστης ἀδιαθεσίας παρεῖχεν, ἐκτὸς ἐλαφρᾶς τινος ὠχρότητος, ἥτις καθίστα αὐτὴν ἐπαγωγοτέραν· εἰς τρόπον ὥστε ποτὲ δὲν μᾶς ἐφάνη ὡραιοτέρα, ποτὲ τὰ χείλη της δὲν ἦσαν πλέον ῥοδοβαφῆ, καὶ ποτὲ δὲν ἔσχον τοσαύτην ἀκαταμάχητον γοητείαν οἱ ὡραῖοι καὶ μεγάλοι μέλανες ὀφθαλμοί της.

Ὡς πρὸς τὸ ἠθικὸν δέ; . . . χήρα οὐχὶ μεγαλητέρα τῶν εἰκοσιὲξ ἐτῶν, καὶ περιπλέον πολυτάλαντος. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἀπῄτει νὰ τὴν ἐλεεινολογῶσι! Πλὴν, πτωχὴ καὶ τάλαινα ὄντως Μαρκεσία! διότι ἡ ὑπερβολικὴ εὐδαιμονία φέρει εἰς τὸ πάσχειν, καὶ τὸ χειρότερον ὅλων τῶν παθῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἶνε ἡ ἀκηδία.

Ὅλων τῶν ἰατρῶν αἱ συμβουλαὶ ἐζητήθησαν, πλὴν εἰς μάτην· ἔμενε μόνον ἡ παντοδύναμος ἀντίληψις τοῦ περιωνύμου ἰατροῦ Μύλλερ. Ἀλλὰ ποῖος ἠδύνατο νὰ ἐνταμώσῃ τὸν ἔκκεντρον τοῦτον καὶ ἰδιότροπον Γερμανὸν γέροντα, ὁσάκις εἶχε χρείαν αὐτοῦ; Τριὰς προσκλητηρίων τῷ ἀπηυθύνθη κατεπειγόντως τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, καὶ ὅμως αὐτὸς δὲν ἐφαίνετο εἰσέτι.

Ἡ Μαρκεσία εὑρίσκετο ἐν μεγίστῃ ἀπελπισίᾳ, ὅλον δὲ τὸ μέγαρον ἦτο πλῆρες ἀθυμίας καὶ κατηφείας. Μία μόνη λυχνία, τεθειμένη ἐκεῖ που ἔν τινι γωνίᾳ, ἐφαίνετο ἑτοιμόσβεστος, καὶ ἐφωτιζόμεθα σχεδὸν μόνον ἀπὸ τὰς ὑπερύθρους φλόγας τῆς μεγάλης πυρᾶς τῆς ἑστίας, ἐνώπιον τῆς ὁποίας μάτην προσεπαθήσαμεν πολλάκις νὰ θερμάνωμεν τὴν συνομιλίαν μας.

Πάραυτα ἀνηγγέλθη ὁ δόκτωρ Μύλλερ, καὶ μόλις ἀναγγελθεὶς εὑρίσκετο εἰς τὴν αἴθουσαν, καὶ σχεδὸν εἰς τὸ μέσον ἡμῶν.

Τὰ ὑπὸ τῆς ὀμηγύρεως ἀμοιβαίως ἀνταλλαγέντα βλέμματα ἀπέδειξαν τὸ ἀλλοῖον αἴσθημα, ὑφ' οὗ κατελήφθη ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει ταύτῃ, ἥτις μᾶς ἐφάνη ὡς φανταστική. Ὁ Μύλλερ ἦτο ἐξ ἐκείνων τῶν ἀῤῥενωπῶν γεροντίων, ἅτινα τόσον συνεχῶς μᾶς παριστᾷ ὁ Ὄφμαν· μέτωπον φαλακρὸν καὶ μέγα, πρόσωπον κανονικώτατον, εὐθύγραμμον καὶ οἱονεὶ μεμβρανῶδες, βλέμμα βαθὺ καὶ σπινθηροβολοῦν ὡς ῥουβίνιον, μειδίαμα δριμὺ καὶ κάποτε σκωπτικόν, ἀνάστημα ὑψηλόν, εὐθυτενὲς καὶ εὔκαμπτον, ἐλαφρά τις ἰσχνότης, τὸ πᾶν τέλος εἶχέ τι παράδοξον καὶ ἀφελὲς παρὰ τῷ δόκτορι Μύλλερ.

Καὶ αὐτὴ ἡ ἐνδυμασία του ἦτο κοσμία καὶ ἐπιμελημένη. Ἐφόρει ὑπόφαιον φόρεμα, κομβωμένον μέχρι τοῦ στήθους δι' ἀργυρῶν κομβίων καταστίλπνων, χειρόκτια ἐκ μέλανος στιλπνοτάτου δέρματος, καὶ αὐτὰ τὰ πλατέα ὑποδήματά του ἦσαν ἐμπεπορπημένα μὲ ἀργυρᾶς περόνας· καὶ-

τοι δὲ ὁ μαῦρος αὐτοῦ ἐπενδύτης μὲ τὰ πλατέα τετράγωνα κράσπεδά του δὲν ἦτο τοῦ συρμοῦ, δὲν ἐστερεῖτο ὅμως διὰ τοῦτο καὶ χάριτος. Πᾶν ὅ,τι δὲ ἦν ἄξιον θαυμασμοῦ παρ' αὐτῷ ἦτο ἡ ἐξαίρετος λευκότης τῶν πλατυτάτων χειρίδων τοῦ ὑποκαμίσου του, καὶ τὸ πολύπτυχον τοῦ καταλεύκου λαιμοδέτου του, τὸν ὁποῖον ἐκόσμει ἀστὴρ ἐξ ἀδάμαντος.

Ηλήρης χαρᾶς καὶ ἐλπίδος ἡ Μαρκεσία ἔτρεξεν εἰς ὑπάντησιν τοῦ ἰατροῦ της, κράζουσα· « Ἄ! Δόκτορ, σώσατέ με! »

— Θὰ προσπαθήσω, ἀπήντησεν οὗτος μετὰ παραδόξου τινὸς μορφασμοῦ, ὅστις ἠδύνατο νὰ ἐξηγηθῇ διαφοροτρόπως.

— Θέλετε νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ σπουδαστήριόν μου;

— Εἶνε περιττόν, Κυρία Μαρκεσία· εἴμεθα πολὺ καλὰ ἐδῶ, καὶ οἱ Κύριοι οὗτοι δύνανται νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν συνομιλίαν των ὡς ἐὰν δὲν ἦμην παρών.

— Ἀλλ' ἡ ἀσθένειά μου, ἰατρέ;

— Ἀπόψε, Κυρία μου, θέλει γίνει ἡ τελευταία ἀπόπειρα κατ' αὐτῆς, καὶ ἂν δὲν ἐπιτύχῃ οὐδεμίαν περιμένετε τοῦ λοιποῦ θεραπείαν.

Σιωπὴ κατέλαβεν ἐπί τινα λεπτὰ ὅλην τὴν ὁμήγυριν. Ἕκαστος ἐσκέπτετο καθ' ἑαυτὸν περὶ τοῦ παραδόξου τούτου γέροντος, ὃν ἤθελον οἱ μὲν διάδοχον τοῦ Νοστραδάμου, οἱ δὲ ὡς ἄλλον Καλλιόστρον, ἄλλοι Ἰωσὴφ Βάλσαμον καὶ ἄλλοι Μέσμερον. Καὶ ὅμως, οὐδὲν ἐξ ὅλων τούτων ἦτο ὁ δόκτωρ Μύλλερ· ἰδού τι μόνον· ἦτο ἄριστος φυσιογνώμων, ἐξήταζε πρῶτον τὴν ψυχὴν ὁσάκις συνέβαινε ἀσθένειά τις εἰς τὸ σῶμα, ἐνεβάθυνεν εἰς τοὺς λογισμοὺς τοῦ πάσχοντος, καὶ ἐπετύγχανε πολλάκις ἐξαισιωτάτας θεραπείας. Ἡ ὁμιλία του ἦτο συνήθως εὔληπτος καὶ καθαρωτάτη, ἀλλ' ἐνίοτε διὰ πνευματωδεστάτης τινὸς ἰδιοτροπίας καθίστα αὐτὴν τοσούτῳ σκοτεινὴν καὶ νεφελώδη, ὥστε ἠδύνατο νὰ ὁμιλῇ ὥρας ὁλοκλήρους χωρὶς κανεὶς νὰ δύναται νὰ τὸν ἐννοήσῃ.

« Εἰπῆτέ μας εἰλικρινῶς, ἰατρέ, ἠρώτησε μετὰ χάριτος ἡ Μαρκεσία, δὲν εἶσθε μάγος;

— Ποσῶς, Κυρία μου.

— Ὀλίγον τοὐλάχιστον;

— Τίποτε.

— Ἀλλ' ὁ κόσμος ἀποδίδει εἰς ὑμᾶς θαύματα.

— Ὁ δόκτωρ Μύλλερ, εἶπέ τις ἐξ ἡμῶν λαβὼν τὸν λόγον, συνέπεσε νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ ἄλλοτε τὸ μυστήριον, ἐὰν ὑπάρχῃ μυστήριον εἰς τὴν διαγωγήν του. Ἀφίνων κατὰ μέρος τὰ καθαρῶς ὑλικὰ θεραπευτικὰ μέσα, ἅτινα μεταχειρίζονται οἱ συνάδελφοί του ὅλων τῶν σχολῶν, προσπαθεῖ νὰ πολεμήσῃ τὸ νόσημα ἐν τῷ πνεύματι, ὅπου πάντοτε εἶνε ἡ πηγή του. Φλεβοτομεῖ οὐχὶ τὴν σάρκα, ἀλλὰ κακήν τινα ἕξιν, καθαρίζει ἀγενές τι αἴσθημα, χειρουργεῖ ἐπιτυχῶς ἐπὶ ἠθικοῦ τινος πάθους, ἐκκόπτει θυμοβόρον τινὰ θλίψιν· ἀλλά, πρὸς ἀντάλλαγμα, μεταδίδει εἰς ἰσχυροτάτας δόσεις γενναῖα καὶ ἁγνὰ αἰσθήματα, κατανυκτικωτάτας ἐμπνεύσεις, δι' ὧν ἐπαναφέρει τὴν ἐντελῆ ἠθικὴν ἀκολούθως δὲ καὶ τὴν σωματικὴν ἀνάῤῥωσιν τοῦ πάσχοντος. Ἰδοὺ ὅλον τὸ μυστήριον τῶν θαυμασίων ἐπιτυχιῶν του.

— Σύμφημι, ὑπέλαβεν ἕτερος· τὸ κατ' ἐμὲ ἔχω διδόμενα νὰ διισχυρισθῶ ὅτι ὁ δόκτωρ Μύλλερ δὲν θέλει νὰ ἦνε μόνον ἰατρὸς τοῦ σώματος, ἀλλὰ προσπαθεῖ παντοιοτρόπως νὰ ἦνε καὶ τῆς ψυχῆς.

— Ὅλον του τὸ σύστημα, προσέθηκεν ἕτερος, περιλαμβάνεται εἰς τὸ Λατινικὸν τοῦτο ῥητὸν «Mens sana in corpore sano,» τουτέστι, Πνεῦμα ὑγιὲς εἰς σῶμα ὑγιαῖνον.

— Ἐξαίρετα, Κύριοι, ἀπήντησεν ὁ ἰατρὸς, ἀνεγειρόμενος καὶ τὴν δεξιὰν φέρων ἐπὶ τοῦ στήθους του, σημεῖον ὅτι ἔμελλε νὰ ὁμιλήσῃ. Μὲ μόνην ὅμως τὴν διαφορὰν ὅτι, ἐπειδὴ τὸ πνεῦμα, ὅ ἐστι τὸ λογικὸν, καθιστᾷ τὴν ἀρχὴν ταύτην ὀλίγον ὑλικὴν δι' ἐμὲ, ἀντικαταστήσατε αὐτὴν διὰ τῆς anima, καὶ ἔχετε ἀμέσως ὅλον τὸ σύστημά μου. Ὅ,τι ἐγὼ περιποιοῦμαι πάντοτε καὶ ἐν τοῖς πρώτοις, καὶ πολλάκις ἐπιτυγχάνω νὰ θεραπεύσω, εἶνε ἡ ψυχή· λάβετε τὴν ὑπομονὴν νὰ μὲ ἀκροασθῆτε δι' ὀλίγας στιγμὰς, Κύριοι, πρὸ πάντων δὲ σεῖς, προσφιλεστάτη Μαρκεσία. Ἂν οἱ λόγοι μου ἀποβῶσι φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, πιστεύσατέ με ὅτι θὰ ἦνε οἱ τελευταῖοι ἀντηχήσαντες ὑπὸ τὴν πλουσίαν ταύτην στέγην.

Καὶ ἀναλαβὼν ὁ ἑξαίσιος γέρων ὕφος ἀῤῥενωπὸν καὶ ὅλως ῥητορικὸν, ἤρχισεν, οὐχὶ ἄνευ συγκινήσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ, τὴν ἑξῆς διδαχήν του, ἥτις ἔναυλος εἰσέτι ἠχεῖ εἰς τὰ ὦτά μας, καὶ ἥτις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ ἐντελέστερον πρότυπον τῆς ἀποτελεσματικωτέρας ἀπ' ἄμβωνος ὁμιλίας.

« Περιῆλθον, Κύριοί μου, τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἠπείρου ταύτης, ἥτις θεωρεῖται τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἀεροβάτιδος σφαίρας μας, καὶ τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα μόνον εἶνε συνώνυμον τῷ ἐξευγενισμῷ, τῷ πολιτισμῷ, τῇ ἀναγεννήσει. Ἀπετίναξα τὸν κονιορτὸν πολλῶν βιβλιοθηκῶν, ἔῤῥιψα εἰς τὴν χοάνην τῆς ἐπιστήμης μυριάδας συγγραμμάτων, ἀλλ ἐξ ὅλου τούτου τοῦ σωροῦ τῶν ἑτερογενῶν ὑλῶν δὲν ἔμεινεν εἰς τὸν πυθμένα εἰμὴ ἐλάχιστον χρυσοῦ μόριον.... ἐκ τῆς κόνεως ὅλων αὐτῶν τῶν ἐντύπων ἢ χειρογράφων φύλλων ἐσχημάτισα μικρόν τι βιβλιάριον, τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ἐκ τοῦ θείου

τούτου ὄντως καὶ ἱεροῦ βιβλίου μίαν μόνην φράσιν ἀπήνθησα, τὴν ὑπερτέραν πασῶν τῶν φράσεων, ἥτις εἶνε ἡ ἑξῆς «Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους!»

« Ναὶ, Κύριοι καὶ Κυρίαι! τὸ πᾶν περικλείεται ἐν τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οὐρανίᾳ φράσει. Ὅ,τι θέλετε νὰ κάμνωσιν εἰς ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, τὸ αὐτὸ κάμνετε καὶ ὑμεῖς εἰς αὐτούς· ὅ,τι μισεῖτε μὴ τὸ πράξητε εἰς ἄλλον. Ἀγαπᾶτε τὸν πλησίον σας ὡς ἑαυτὸν, καὶ διὰ νὰ θεραπεύσητε τὸν ἴδιον ἑαυτόν σας ἀρχίσατε ἀπὸ τοῦ θεραπεύειν τοὺς ἄλλους! Ἐὰν ἡ ἀμάθεια, ἡ δυστυχία καὶ ὁ φθόνος εἰσὶν αἱ μεγαλήτεραι ἀσθένειαι τοῦ ἁπλοῦ κόσμου, τοῦ ἰδιώτου καὶ ἀμαθοῦς κόσμου, συχνότατα ὅμως ἀπαντῶνται δυστυχῶς εἰς αὐτὰς τὰς ὑψηλοτέρας σφαίρας, μεταξὺ τοῦ ἐξευγενισμένου ἢ μᾶλλον τοῦ ἐπιτετηδευμένου κόσμου, τὰ ἀγενέστατα πάθη τοῦ μίσους, τῆς ὀκνηρίας καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ. Ἰδοὺ αἱ κυριώτεραι ἀσθένειαι τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἰδοὺ ἀπ' ἐναντίας τὸ παγκόσμιον καὶ παντοδύναμον πανάκειον φάρμακον, Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους!

« Ναὶ, προσφιλέστατοί μοι Κύριοι! πράττετε τὸ καλὸν, ὁσάκις ἠμπορεῖτε νὰ τὸ πράξητε· ἀνακουφίζετε τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα, ἄρατε τὸ βαρύτατον αὐτῆς φορτίον, καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς. Τότε, ὤ! τότε ἐστὲ βέβαιοι ὅτι οὐδεμία ἠθικὴ νόσος θέλει βαρύνει ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ὅτι οὐδὲν πάθος θέλει σᾶς κατακυριεύσει, ἢ εὐκολωτάτη θέλει εἶσθαι ἡ θεραπεία αὐτοῦ.

« Εἰς σὲ πρὸ πάντων, Μαρκεσία, ἀφορῶσιν οἱ λόγοι μου οὗτοι, οὓς ἀποδέχθητι ὡς τὴν ζητηθεῖσαν ἰατρικὴν συμβουλὴν, ὡς τὸ μόνον ἀνώδυνον καὶ ἀλεξιτήριον φάρμακον τῆς ἠθικῆς σου νόσου. Εἶσαι πολυτάλαντος, καὶ ὅμως ἀναλγήτως παροῤῥᾷς πρὸ τῆς θύρας σου τοσούτους πτωχοὺς, στερουμένους τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων· ἔχεις ἄφθονα τὰ πρὸς τὸ ζῆν, δύνασαι νὰ ἀναστήσῃς ἀπείρους οἰκογενείας, κυλιομένας ἐν τῇ δυστυχίᾳ, τῇ στερήσει καὶ τῇ ἀπογνώσει, ἐλάχιστον μέρος τῆς οὐσίας σου διαθέτουσα ὑπὲρ αὐτῶν. Ὦ! πρὸς Θεοῦ! Μαρκεσία· σὲ ἐξορκίζω εἰς ὅ,τι ἔχεις ἱερώτερον ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὴν μνήμην τοῦ μακαρίτου συζύγου σου! μεταχειρίσθητι μίαν φορὰν τὴν δοκιμὴν ταύτην, καὶ σὲ ὑπόσχομαι νὰ θεραπευθῇς ἀμέσως ἀπὸ τῆς κατακυριευούσης σε ἀνίας. Εἶσαι νέα, φιλτάτη μου, πολὺ νέα ἀκόμη, καὶ ὅμως μετὰ λύπης σὲ βλέπω γηράσασαν ἐν τῇ ἀκηδίᾳ καὶ τῇ ὀλιγωρίᾳ. Πίστευσόν με ὅτι δὲν ὑπάρχει μεγαλήτερον ἁμάρτημα εἰς τὸν κόσμον, μεγαλητέρα ἀδικία, ἂν θέλετε, ἀπὸ τὸ νὰ βλέπῃ τις μετ' ἀσυγγνώστου ἀναλγησίας τὸν πλησίον δυσπραγοῦντα πρὸ αὐτῶν τῶν θυρῶν του, καὶ ἐνῷ δύναται νὰ τείνῃ αὐτῷ χεῖρα βοηθείας, νὰ μὴν ἡμπορῇ κατ' οὐδένα τρόπον νὰ σχηματίσῃ ἐν ἑαυτῷ τὴν θέλησιν τοῦ νὰ τὸν ἀνακουφίσῃ.

« Πρὸ ὀλίγου, Μαρκεσία, μὲ ἠρώτησας ἂν ἦμαι μάγος, καὶ σὲ ἀπεκρίθην ὄχι· καὶ ὅμως, ἤξευρε ὅτι ὅλη ἡ μαγεία τοῦ δόκτορος Μύλλερ συνίσταται εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἐργασία, ἀγάπη, ἔρως! ἐργάζεσθαι πρὸς βελτίωσιν τῆς τύχης τῆς ἀνθρωπότητος, ἀγαπᾶν ἀλλήλους ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ καὶ ἄνευ διακρίσεως φυλῆς ἢ ἔθνους, καὶ ἐρᾶν ὡς ἀγγέλους. Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους! ἰδοὺ τὸ παγκόσμιον πανάκειον. »

Μεσονύκτιον ἐσήμανεν ἤδη.

Μετὰ τὴν διδαχὴν τοῦ δόκτορος, ὅλοι ἠγέρθημεν διὰ νὰ ἀναχωρήσωμεν· ἀλλὰ, πρὶν ἢ ἐξέλθῃ κανεὶς ἐξ ἡμῶν ἀπὸ τῆς αἰθούσης, ἡ Μαρκεσία, ὡραία ὡς ἄγγελος, ἐῤῥίφθη ἐπὶ τοῦ γέροντος ἰατροῦ, τὸν ἐνηγκαλίσθη, καὶ ἀποθέτουσα ἓν φίλημα υἱικῆς στοργῆς εἰς ἑκατέραν τῶν μεμβρανωδῶν παρειῶν του, ἀνέκραξεν ἐνώπιον πάντων ἡμῶν.

« Δόκτορ, εἴσθε ὁ σωτήρ μου! Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὰς σωτηρίους καὶ παντὸς λόγου ἀξίας συμβουλάς σας, αἵτινες τὴν φορὰν ταύτην, πιστεύσατέ με, ἐπενήργησαν θαυμασίως ἐπ' ἐμέ. Ἀπὸ αὔριον ἔλθετε νὰ μὲ παραλάβητε μεθ' ὑμῶν, ὅπως ἀρχίσωμεν ὁμοῦ τὰς ἐπισκέψεις μας εἰς τὴν καλύβην τοῦ πτωχοῦ. Πετῶ ἀπὸ τὴν χαράν μου, ἀναλογιζομένη πόσα δάκρυα χηρῶν καὶ ὀρφανῶν ἔχω νὰ στειρεύσω, καὶ πόσας εὐλογίας τεθλιμμένων καὶ ἀπόρων θέλω ἐπισύρει ἐπ' ἐμαυτῆς. Ἄ! δόκτορ, πόσον εὐτυχὴς θὰ ἔῤῥεεν ὁ βίος μου, ἂν ἐπραγματοποίουν ἐνωρίτερα τὰς σωτηρίους συμβουλάς σας, καὶ δὲν ἐζήτουν, ἠ ἄφρων! τὴν θεραπείαν μου εἰς τὰ ὑλικὰ φάρμακα, ἀλλ' εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. »

— Ἰδοὺ, Κύριοι, μία τῶν θαυμασίων θεραπειῶν μου περιπλέον, εἶπεν ὁ ἰατρὸς σεμνυνόμενος καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κρατήσῃ τὸ ἐπὶ τοῦ κανθοῦ τῶν ὀφθαλμῶν του σπινθηροβολοῦν δάκρυ.

Πάντες ἐχειροκροτήσαμεν, καὶ συνωθούμενοι περὶ τὸν ἔξαλλον τοῦτον ἄνθρωπον προσεπαθοῦμεν τίς πρῶτος νὰ σφίγξῃ τὴν χειρά του· ἀπεχωρίσθημεν δὲ πλήρεις ἐκπλήξεως, καὶ ἀμφιβάλλοντες ἂν ὁ καλλιεπέστερος λόγος τοῦ πλέον εὐγλώττου ἱεροκήρυκος ἤθελέ ποτε προξενήσει τόσην αἴσθησιν εἰς ἀνθρωπίνην καρδίαν. Ἀπὸ τῆς ἑσπέρας δ' ἐκείνης ὁ δόκτωρ Μύλλερ ἐθεωρήθη παρ' ἡμῶν οὐ μόνον ἰατρὸς τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς, καὶ ἔκτοτε παρεδέχθημεν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης συζητήσεως ὅτι τὸ λαμπρότερον ἔμβλημα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ἤ, κατὰ τὰς ἰδίας τοῦ δόκτορος ἐκφράσεις, τὸ παγκόσμιον πανάκειον εἶνε ἡ Εὐαγγελικὴ ῥήτρα «Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους!»

ΤΟ ΤΕΪΟΝ.

ΞΙΣ Αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας συνεκάλεσε μίαν τῶν ἡμερῶν περὶ ἑαυτὸν τὸ μέγα Συμβούλιον τῶν Μανδαρίνων του, ὅπως συζητηθῶσιν ἐν αὐτῷ τὰ διάφορα μέτρα, τὰ ἀφορῶντα πρὸς ὄφελος τοῦ Κράτους. Μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ὑπομνημάτων καὶ σχεδίων, μετὰ πλείστης ὅσης ἀκριβείας καθυποβληθέντων εἰς τὸν Ἀδελφὸν τοῦ Ἡλίου, Μανδαρῖνός τις, προσπέσας εἰς τοὺς πόδας τοῦ φωτὸς τῆς γῆς, ἐζήτησεν ὅπως ἐκδοθῇ νόμος ἀπαγορεύων ἐπὶ ποινῇ θανάτου τὴν ἐξαγωγὴν τῶν φύλλων τοῦ τείου. Τὸ πολύτιμον τοῦτο φυτόν, κατὰ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Δημιουργοῦ τῆς κτίσεως, προσδιωρίσθη εἰδικῶς διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ Οὐρανίου Κράτους καὶ τοὺς γείτονας αὐτοῦ Ἰαπωνούς· καὶ ἐπειδὴ ηὔξανε μόνον ἐπὶ τῶν γαιῶν των, θὰ ἦτο μία προφανὴς ἐπέμβασις εἰς τὰ ἔργα τῆς Προνοίας, ἂν ἐσυγχωρεῖτο νὰ τὸ λαμβάνωσιν οἱ βάρβαροι τῆς Δύσεως, ἀνταλλάσσοντες αὐτὸ διὰ τοῦ χρυσίου καὶ τῶν ἐμπορευμάτων των.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἀφῆκε νὰ πέσῃ ἐκ τῶν λοξῶς ἐσχισμένων ὀμμάτων του βλέμμα οἴκτου ἐπὶ τοῦ ὑπουργοῦ του ἐκείνου, ὅστις, ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, προσήγγιζε τὴν γῆν μὲ τὸ μέτωπόν του, καὶ ηὐδόκησε νὰ ὁμιλήσῃ ὁ ἴδιος εἰς τὴν ἐπίσημον ἐκείνην συνέλευσιν, ἥτις τὸν ἠκροάζετο θρησκευτικῶς, ἀποδεχομένη ἕκαστον λόγον διαφεύγοντα τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων του ὡς μίαν τοῦ ἡλίου ἀκτῖνα. Ὁ λόγος του ἀπέδειξεν ἅπαξ διὰ παντὸς ὅτι δὲν ἔφερεν ἐπὶ ματαίῳ τὸν τίτλον Φῶς τῆς γῆς. Ἰδοὺ οἱ λόγοι του, οἵτινες ἐνεχαράχθησαν πάραυτα χρυσοῖς γράμμασιν ἐπὶ πλακὸς ἐκ σιδηρίτου λίθου:

« Κανὲν ἀντικείμενον σκέψεως δὲν δύναται νὰ μοὶ ἦνε ξένον καὶ ἀδιάφορον· καμμία λεπτομέρεια, ἀφορῶσα τὰ συμφέροντα τῶν ὑπηκόων μου καὶ τὴν διατήρησιν τῆς αἰωνίου ὑπεροχῆς των ἐπὶ τῶν ἀγενῶν βαρβάρων, τοὺς ὁποίους παραδέχομαι ἐνίοτε εἰς τὴν ἀπέραντον Αὐτοκρατορίαν μου, δὲν δύναται νὰ παραμεληθῇ ὑπ' ἐμοῦ. Ἐζύγισα εἰς τὴν στάθμην τῆς ἀλανθάστου σοφίας μου τὸ ζήτημα, περὶ τοῦ ἂν πρέπῃ νὰ τοῖς παραχωρήσω ἢ νὰ τοῖς ἀπαγορεύσω τὸ εὐεργέτημα τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ θείου φυτοῦ, τὸ ὁποῖον ὁ Δημιουργὸς τοῦ παντὸς ηὐδόκησεν ὅπως φυτεύσῃ ἰδιοχείρως εἰς τὴν ἡμετέραν γῆν πρὸς ἀτομικὴν ἡμῶν αὐτῶν ἀπολαυὴν καὶ εὐχαρίστησιν, καὶ ἡ ἀπόφασίς μου ἐγένετο κατὰ τὰς χορηγηθείσας μοι λεπτομερείας. Δύναμαι νὰ σας διαβεβαιώσω ὅτι τὰ αἴτια, τὰ ὁποῖα μὲ ὑπηγόρευσαν τοῦ νὰ λάβω τὴν ἀπόφασιν ταύτην, εἰσὶν ἀνώτερα τῆς διανοίας σας· (ὅλοι οἱ Μανδαρῖνοι πίπτουσι πρηνεῖς εἰς σχῆμα ἐπιδοκιμασίας·) καὶ ἐν τούτοις συγκατανεύω νὰ σᾶς τὰ δηλώσω, διότι ἡ ἀγαθότης μου ἐξισοῦται μὲ τὴν δύναμίν μου. Ἰδοὺ τὰ αἴτια ταῦτα: Οἱ βάρβαροι δὲν γνωρίζουν ποσῶς νὰ παρασκευάσωσι τὸ τεῖον ὡς ἡμεῖς· κατὰ συνέπειαν τούτου οὐδόλως ἀντιβαίνει εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅστις τοὺς ὑστέρησεν οὐ μόνον τοῦ φυτοῦ τούτου, ἀλλὰ καὶ τοῦ τρόπου τῆς χρήσεως αὐτοῦ, τὸ ἐμπόριον, ὅπερ ἡ ἐξαγωγὴ αὐτοῦ παρέχει εἰς τοὺς ὑπηκόους μου· τὰ ὠφελήματα τῆς ἀνταλλαγῆς ταύτης εἰσὶν ἀναμφιβόλως ἀξιολογώτατα δι' ἡμᾶς, ἐνῷ διὰ τοὺς ἀνοήτους βαρβάρους εἰσὶ μηδέν. »

Ὁ Αὐτοκράτωρ τοῦ Οὐρανίου Κράτους πολὺ ἠπατᾶτο βεβαίως περὶ τῶν διανοητικῶν δυνάμεων τῶν βαρβάρων, ὡς ἀπεδείχθη ἀκολούθως· πλὴν τοῦτο πολὺ συχνὰ καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἀκόμη συμβαίνει παρὰ τοῖς ἀοράτοις ἀδελφοῖς τοῦ ἡλίου. Καὶ ὅμως, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην πολὺ σπανίως παρασκευάζεται ὅπως δεῖ τὸ ποτὸν τοῦτο, τοῦ ὁποίου ἡ χρῆσις κατήντησε παγκόσμιος, καὶ τὸ ὁποῖον πανταχοῦ προτιμᾶται μεταξὺ τῶν λοιπῶν ποτῶν. Εἰς ἕκαστον μέρος, εἰς ἕκαστον ἔθνος, παραλλάσσει ἡ παρασκευασία τοῦ τείου, τὸ ὁποῖον συχνότατα ἀντὶ ἡδέος ποτοῦ ἀποβαίνει ἀνούσιον καὶ δριμύγευστόν τι φύραμα.

Ῥ.

Ο ΔΙΚΛΙΟΚΡΙΤΗΣ ΚΑΔΗΣ.

ΖΩΝ ποτὲ εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν πλούσιος Ἑβραῖος καὶ πτωχὸς Μουσουλμάνος. Ὁ τελευταῖος οὗτος περιῆλθεν εἰς τοιαύτην δυστυχίαν, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν Ἑβραῖον καὶ νὰ τῷ ζητήσῃ δάνειον ἑκατὸν δηναρίων, ἅτινα ἔμελλον νὰ τῷ χρησιμεύσωσιν εἰς ἐμπορικήν τινα ἐπιχείρησιν. «Συναινῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ἑβραῖος, νὰ σοὶ δανείσω τὸ ζητούμενον ποσὸν ἀτόκως μάλιστα, ἀλλ' ἐπὶ μιᾷ συμφωνίᾳ· ἐὰν δὲν μὲ πληρώσῃς ἐμπροθέσμως, νὰ ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ λάβω μίαν λίτραν ἐκ τῆς σαρκός σου.» Ὁ πτωχὸς ἄνθρωπος ἐτρόμαξεν ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἔσπευσε νὰ ἀποποιηθῇ τὴν πρότασιν τοῦ Ἑβραίου· ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν λίγου καιροῦ, ἀπορῶν πῶς νὰ δώσῃ τροφὴν εἰς τὰ τέκνα του, ἠναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ παρὰ τῷ θηριώδει κείνῳ τοκιστῇ καὶ νὰ δεχθῇ τὸ δάνειον κατὰ τὰς ἐπιβληθείσας συμφωνίας. Ὁ Ἑβραῖος, φροντίσας νὰ λάβῃ προηγουμένως πολλοὺς ἀξιοπίστους Ὀθωμανοὺς μάρτυρας, ἀπέτισεν αὐτῷ τὸ δάνειον.

Ὁ Μουσουλμάνος ἀνεχώρησε πρὸς ἐμπορίαν, καὶ τὸ ταξείδιόν του ἐπέτυχε καθ' ὁλοκληρίαν.

Πρώτη τοῦ λοιπὸν φροντὶς ὑπῆρξε νὰ πέμψῃ τὸ ὀφειλόμενα χρήματα πρὸς τὴν σύζυγόν του διὰ νὰ τὰ παραδώσῃ ἐγκαίρως εἰς τὸν Ἑβραῖον· ἀλλ' αὐτή, μὴ γνωρίζουσα τὴν στυγερὰν τοῦ συζύγου της συμφωνίαν καὶ πάσχουσα χρηματικὴν στενοχωρίαν, μετεχειρίσθη τὰ χρήματα εἰς ἀγορὰν διαφόρων ἀναγκαιούντων πραγμάτων, ἀφήσασα νὰ ἐκπνεύσῃ ἡ ὀλεθρία προθεσμία. Ἐνῷ δὲ ὁ Μουσουλμάνος ἐπέστρεφεν οἴκαδε, φέρων πολλὰ κέρδη καὶ χαίρων ὅτι διέφυγεν ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ κατηραμένου Ἑβραίου, συλλαβόντες αὐτὸν λῃσταὶ τὸν ἀπεγύμνωσαν ἐξ ὁλοκλήρου, ὥστε ἔφθασεν εἰς τὴν οἰκίαν του πτωχὸς ὡς ἀνεχώρησε.

Τὴν ἐπιοῦσαν βλέπει ἐρχόμενον τὸν Ἑβραῖον, καὶ ἀπαιτοῦντα τὴν πληρωμὴν τῆς δανεισθείσης ποσότητος. Ὁ δυστυχὴς ἔμπορος ἐλησμόνησε τὴν παλαιὰν θλῖψιν του ἀπέναντι τῆς ἤδη παρουσιαζομένης ἐνώπιόν του, καὶ ἡ ἀπελπισία του ἐκορυφώθη ὅταν ἐπείσθη ὅτι ἡ σύζυγός του μετεχειρίσθη τὴν ποσότητα εἰς ἀτομικάς της ἀνάγκας. Δακρύων ἔσπευσε νὰ διηγηθῇ εἰς αὐτὸν τὸ δυστύχημα, ὅπερ τῷ συνέβη καθ' ὁδόν, ἀλλ' ὁ Ἑβραῖος ἐπέμενεν εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν χρημάτων ἢ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμφωνίας των. Μετὰ πολλὰς τέλος ἔριδας, οἱ γείτονες μεσολαβήσαντες συνδιήλλαξαν αὐτοὺς καὶ τοὺς κατέπεισαν νὰ ἀναφερθῶσιν εἰς τὸν Καδῆν τῆς χώρας, ὅστις, ἀφοῦ ἤκουσε τὴν συζήτησιν μὲ κρύον αἷμα, ἀπεφάνθη ὅτι πᾶσα συμφωνία εἶνε ἱερὰ καὶ ὅτι ὁ ἔμπορος, καθὸ μὴ ἐκπληρώσας τὴν ὑπόσχεσίν του, ὤφειλε νὰ ὑποστῇ τὴν ἀπαίτησιν τοῦ Ἑβραίου. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ ἔμπορος δὲν ηὐχαριστήθη παντάπασιν ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἀλλ' ἔκαμεν ἔφεσιν τῆς δίκης του εἰς τὸν Καδῆν τῆς Ἐμέσσης, οὗτινος ἡ σοφία καὶ ἡ εὐθυδικία ἐφημίζοντο μεγάλως.

Ἔλαβον λοιπὸν ἀμφότεροι τὴν πρὸς Ἔμεσσαν ἄγουσαν ὁδόν, τὸ δὲ ἑσπέρας, φθάσαντες εἰς ἓν χωρίον, ἀνέβησαν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου μιᾶς οἰκίας διὰ νὰ διανυκτερεύσωσι. Μόλις δὲ ἐκοιμήθησαν, καὶ μέγας θόρυβος ἐγένετο εἰς τὸ χωρίον. Ὁ ἔμπορος ἐξύπνησεν ἀμέσως, καὶ ἔντρομος διὰ τὸν θόρυβον ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ νὰ ἰδῇ τί τρέχει· ἐρρίφθη λοιπὸν ἀπὸ τοῦ ἐξώστου κάτω, πεπεισμένος εἰς τὴν ἐλαφρότητα τοῦ σώματός του, ἀλλὰ δυστυχῶς ἔπεσεν ἐπὶ ἀνθρώπου κοιμωμένου κάτωθι τῆς οἰκίας καὶ ἐφόνευσεν αὐτόν. Οἱ υἱοὶ τοῦ φονευθέντος, μαθόντες τὸ συμβάν, συνέλαβον τὸν δυστυχῆ ἔμπορον καὶ ἠτοιμάσθησαν νὰ τὸν φονεύσωσιν, ὅταν ὁ Ἑβραῖος παρεμβὰς ἐπρότεινε τὴν προτεραιότητα τοῦ δικαιώματός του, καὶ κατώρθωσε νὰ τοὺς πείσῃ ὅτι μέρος τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἀνῆκεν ἤδη εἰς αὐτόν, καὶ δὲν εἶχον δικαίωμα ἐφ' ὅλου τοῦ σώματός του· συνεβούλευσε δὲ αὐτοὺς νὰ ἔλθωσι μετ' αὐτοῦ παρὰ τῷ Καδῇ τῆς Ἐμέσσης διὰ νὰ λάβουν δικαιοσύνην.

Ἐνῷ λοιπὸν ἐπορεύοντο πάντες τὴν πρὸς Ἔμεσσαν, εἶδον ὄνον ἀγωνιζόμενον ἔν τινι βορβορώδει λάκκῳ καὶ μὴ δυνάμενον νὰ ἐξέλθῃ· ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν τῶν ὁδοιπόρων διὰ νὰ τὸν ἀνασύρωσι, καὶ ἐνῷ οἱ μὲν ἀπεφόρτωναν τὸν ὄνον οἱ δὲ ἐλάμβανον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ, ὁ ἀτυχὴς ἔμπορος ἠθέλησε νὰ σύρῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς οὐρᾶς, ἀλλ' αὐτὴ ἔμεινεν εἰς χεῖράς του καὶ ὁ ταλαίπωρος ὄνος ἔπεσε χαμαὶ σφαδάζων ἀπὸ τὸν πόνον καὶ αἱματόφυρτος. Πλήρης ἀγανακτήσεως ὁ χωρικὸς συνέλαβε τὸν ἔμπορον καὶ ἀπῄτει παρ' αὐτοῦ τὴν τιμὴν τοῦ ὄνου του, ἀλλ' οἱ ἄλλοι συνεβούλευσαν αὐτὸν νὰ ἡσυχάσῃ καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτοὺς παρὰ τῷ Καδῇ τῆς Ἐμέσσης διὰ νὰ λάβῃ τὸ δίκαιόν του· ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Ὅταν δὲ καὶ οἱ πέντε παρουσιάσθησαν ἐνώπιον τοῦ Καδῆ, ἤρχισε πρῶτος ὁ Ἑβραῖος νὰ ἐκθέτῃ τὴν ὑπόθεσιν τῆς δανεισθείσης ποσότητος, ἧς ἀπῄτει τὴν ἐκτέλεσιν κατὰ τὰ συμπεφωνημένα. Ὁ ἔμπορος, ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ Καδῆ, δὲν ἐφοβήθη νὰ ὁμολογήσῃ καὶ προφορικῶς ὅτι τοιαύτη συμφωνία ὑπῆρχε πραγματικῶς μεταξύ των, νομίσας ὅτι ἤθελε κηρυχθῇ ἄκυρος. Ἀλλ' ὁποία ὑπῆρξεν ἡ φρίκη του ὅταν ἤκουσε τὸν Καδῆν διατάξαντα αὐτὸν νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἀπαίτησιν τοῦ Ἑβραίου, καὶ νεύσαντα συγχρόνως εἰς ἕνα τῶν ἀξιωματικῶν του νὰ φέρῃ κοπτεραὰν μάχαιραν διὰ νὰ ἐκτελεσθῇ ἀμέσως ἡ ἀπόφασις. Ὁ πτωχὸς ἔμπορος ἤρχισε νὰ τρέμῃ σύσσωμος καὶ ἐνόμισεν ἑαυτὸν ἤδη τεθνεῶτα, ὅτε ὁ Καδῆς, στραφεὶς πρὸς τὸν Ἑβραῖον, εἶπεν· « Ἐγείρου, λάβε τὴν μάχαιραν καὶ κατὰ τὴν συμφωνίαν σας προσπάθησον νὰ κόψῃς μίαν λίτραν κρέατος ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου τούτου· ἀλλ' ἐνθυμήθητι καλῶς ὅτι μία μόνον λίτρα σοὶ ἀνήκει, ὅσας δὲ ὀυγγίας ἢ περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον ἤθελες ἀπατηθῇ διπλασίας θέλω διατάξει νὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ σοῦ.» Μάτην ὁ Ἑβραῖος τῷ παρέστησεν ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ κόψῃ σωστὴν μίαν λίτραν κρέατος· ὁ Καδῆς δὲν ἠθέλησε νὰ μεταβάλῃ τὴν ἀπόφασίν του, ἕως οὗ ὁ Ἑβραῖος, πεφοβισμένος διὰ τὰς συνεπείας τοιαύτης ἀποφάσεως, ἀνεκάλεσε τὴν καταδίωξίν του, δηλώσας ἐπισήμως ὅτι ἐχάριζε τὸ χρέος εἰς τὸν ἔμπορον.

Μετὰ τοῦτον παρουσιασθέντες οἱ δύω υἱοὶ τοῦ φονευθέντος ἀνθρώπου, ἐξέθεσαν τὰ παράπονά των.

« Νομίζετε, τοὺς ἠρώτησεν ὁ Καδῆς, ὅτι ἡ στέγη τῆς οἰκίας μου εἶνε τόσον ὑψηλὴ ὅσον ἐκείνη, ἀφ'ἧς ἐρρίφθη ὁ ἔμπορος; — Μάλιστα, αὐθέντα ἀπεκρίθησαν οὗτοι. Τότε ὁ Καδῆς διέταξεν ὥστε ὁ μὲν ἔμπορος νὰ κοιμηθῇ κατὰ γῆς πλησίον τῆς θύρας, ἀμφότεροι δὲ ὁμοῦ ὡς πνέοντες ἐκδίκησιν νὰ πηδήσωσιν ἀπὸ τοῦ ἐξώστου ἐπ' αὐτοῦ· — Ἀλλὰ καὶ χιλίας ζωὰς ἂν εἴχαμεν, ἀπεκρίθησαν οἱ ἐνάγοντες, πάλιν δὲν ἠθέλαμεν ποτὲ ἀποτολμήσει τοιοῦτον ἐπικίνδυνον πείραμα. — Ἀυποῦμαι μεγάλως, ἀπήντησεν ὁ Καδῆς· σᾶς ἐχορήγησα τὸ ἀντίποινον τὸ ὁποῖον μὲ ἐζητήσατε, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ προχωρήσω περισσότερον τοῦ νόμου. » Τότε οἱ ἐνάγοντες ἀνεκάλεσαν τὴν καταδίωξίν των ἐπισήμως, καὶ ὁ ἔμπορος ἠλευθερώθη καὶ ἐκ τούτων.

Τέλος ἔρχεται ἡ σειρὰ τοῦ ὀνηλάτου, ὅστις διηγεῖται κλαίων τὰ περὶ τοῦ κτήνους του. « Τί! λέγει ὁ Καδῆς, καὶ πάλιν περίπτωσις ἀντιποίνου; Πηγαίνετε νὰ μὲ φέρετε ἐδῶ ἀμέσως τὸν ὄνον μου· ἐπιτρέπω εἰς αὐτὸν νὰ τοῦ ἀποσπάσῃ τὴν οὐράν. » Ἔφεραν λοιπὸν τὸν ὄνον καὶ ὁ ἐνάγων ἐπεχείρισεν ὅλαις δυνάμεσι νὰ ἀποσπάσῃ τὴν οὐράν αὐτοῦ, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὸ πάθημα τοῦ ἰδίου του ὄνου. Ἀλλ' ὄνος, ἔχων καθ' ἑκάστην τὴν τιμὴν νὰ φέρῃ τὸν Καδῆν, δὲν ἦτο διατεθειμένος νὰ ὑποφέρῃ τοιαύτην καταισχύνην, διὸ καὶ ἤρχισε νὰ φιλοδωρῇ τὸν διώκτην του μὲ τόσον ἰσχυρὰ λακτίσματα, ὥστε ὁ δυστυχὴς, πεσὼν κατὰ γῆς ἄπνους, παρ' ὀλίγον ἐξεψύχει· ἀνανήψας δὲ, ὡμολόγησεν ὅτι ἡ κατηγορία του ἦτο ψευδὴς, καὶ ὅτι ὁ ὄνος του ποτὲ δὲν εἶχεν οὐράν.»

« Τώρα, Κύριοι, εἶπεν ὁ Καδῆς ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ἐνάγοντας, ἐπειδὴ ἐσύρατε αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἕως ἐδῶ διὰ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον δὲν θέλετε νὰ μεταχειρισθῆτε, λάβετε τὴν καλωσύνην (ἂν θέλετε νὰ ἀναχωρήσετε ὡς ἤλθατε), νὰ τὸν ἀποζημιώσητε δικαιωματικῶς διὰ τὰς ἐκ τῆς ἀπουσίας του προξενηθείσας εἰς αὐτὸν ζημίας, δίδοντές τῳ ἕκαστος ὡς τίμημα ἱκανοποιήσεως ἀνὰ ἑκατὸν δηνάρια· ἄλλως, λυποῦμαι ὅτι ὁ νόμος μὲ διατάττει νὰ προβῶ εἰς βίαια μέσα . . »

Δὲν ἐχρειάσθη νὰ ἀποτελειώσῃ τὸν λόγον καὶ οἱ διῶκται, βεβαρυμμένοι πλέον, ἐμέτρησαν γογγύζοντες τὸ πρόστιμον καὶ ἀπῆλθον ἀνενόχλητοι. Τότε ὁ Καδῆς. λαβὼν τὴν συναχθεῖσαν ποσότητα, διῄρεσεν αὐτὴν εἰς δύο ἴσα μέρη, καὶ τὸ μὲν ἐτήρησε δι' ἑαυτὸν τὸ δὲ ἄλλο ἔδωκεν εἰς τὸν ἔμπορον, ὅστις ἀπῆλθε κατευχαριστηθεὶς καὶ ἐγκωμιάζων τὴν σοφίαν τοῦ Καδῆ.

Η ΔΕΛΧΗ.

ΠΡΙΝ ἢ περιέλθῃ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἄγγλων ἡ Δελχὴ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐχρησίμευσεν ὡς πρωτεύουσα τῶν ἰσχυρῶν ἐκείνων ἡγεμόνων, τῶν γνωστῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα μεγάλων Μογόλων, περὶ τῶν ὁποίων τοσάκις γίνεται λόγος εἰς τὰ ἀνατολικὰ διηγήματα. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεγαλητέρας αὐτῆς εὐημερίας ἡ Δελχὴ δὲν εἶχεν ὀλιγωτέρους τῶν δύο ἑκατομμυρίων κατοίκων, καὶ σήμερον ἀκόμη, μετὰ τόσων αἰώνων παρακμὴν, μετὰ τοσαύτας σφαγὰς καὶ ἀλλεπαλλήλους καταστροφὰς, ἀριθμεῖ σχεδὸν ὑπὲρ τὰς τριακοσίας χιλιάδας κατοίκων.

Οἱ περιηγηταὶ. ὅσοι ἔλαβον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἴδωσιν ἀλληλοδιαδόχως τὴν Δελχὴν καὶ τὸ Κάϊρον, εὑρίσκουν μεγάλην ὁμοιότητα μεταξὺ τῶν δύο τούτων πόλεων. Εἰς ἀμφοτέρας ὁ αὐτὸς ὑπάρχει τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ῥυθμὸς ὡς πρὸς τὰ δημόσια μνημεῖα, καὶ ἡ αὐτὴ ἐσωτερικὴ διαίρεσις καὶ διάταξις τῶν ἰδιωτικῶν οἰκημάτων, μὲ μόνην ταύτην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ Δελχὴ εἶνε πολὺ ἀνωτέρα ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Νείλου κατοπτριζομένης ἀντιπάλου της. Οὕτω λοιπὸν τὸ Κάϊρον δὲν ἔχει τίποτε δυνάμενον νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸ αὐτοκρατορικὸν παλάτιον τῆς Δελχῆς, τὸ πελώριον καὶ ἀχανὲς ἐκεῖνο οἰκοδόμημα, οὗτινος τὸ ὅλον κατέχει ἐπιφάνειαν ἔχουσαν περίμετρον πλειοτέραν τοῦ ἑνὸς μιλίου.

Τὸ κυριώτερον καὶ κεντρικώτερον μέρος τοῦ παλατίου τούτου, τὸ ἰδίως πρὸς κατοικίαν χρησιμεῦον, τὰ ἐξωτερικὰ αὐτοῦ παραρτήματα, τὰ ἄνδηρα μετὰ τῶν ὑποστηριζόντων αὐτὰ κιόνων, τὰ περικλείοντα αὐτὸ ὑψηλὰ τείχη, περιλαμβάνουσιν ἴσως τὴν μεγαλητέραν ποσότητα λαξευτῶν λίθων, ἅτις ἐχρησίμευσέ ποτε πρὸς οἰκοδομὴν ἀνθρωπίνης κατοικίας. Εἶνε βέβαιον ὅτι κατὰ τὸν ὄγκον καὶ τὴν ἔκτασιν τὸ τεράστιον τοῦτο οἰκοδόμημα ὑπερτερεῖ πολὺ τὸ Κρεμλῖνον, ἐφ' ᾧ τοσοῦτον ἐγκαυχῶνται οἱ Ῥῶσσοι· ἀλλ' ἡ ὑπερβολικὴ διάστασις εἶνε ἡ παραμικροτέρα ἀξία τοῦ αὐτοκρατορικοῦ τούτου παλατίου· πᾶν ὅ,τι συνιστᾷ αὐτὸ εἶνε πρὸ πάντων ἡ ἀκρίβεια περὶ τὴν ἀναλογίαν καὶ ἡ κομψότης· αἱ ἐκτεταμέναι κιονοστοιχίαι, αἵτινες ὑποστηρίζουσι τοὺς πολυπλήθεῖς ἐξώστας του, τὰ χαρίεντα κοσμήματα καὶ τὰ πολυποίκιλα ἀνάγλυφα δι' ὧν εἰσὶ κεκοσμημένα τὰ παράθυρα, αἱ θύραι, αἱ στέγαι καὶ ἅπασα ἡ ἐξωτερικὴ πρόσοψις, κολακεύουσιν εὐαρέστως τὸν ὀφθαλμὸν, ἐνῷ τὸ ὑπέρυθρον τοῦ γρανίτου, ἐξ οὗ εἶνε ὁλοκλήρως κατεσκευασμένον, δίδει εἰς τὸ ὅλον σεμνήν τινα καὶ μεγαλοπρεπῆ θέαν.

Τὰ δύω κυριώτερα θρησκευτικὰ οἰκοδομήματα τῆς Δελχῆς εἶνε τὸ μαῦρον τέμενος, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀκριβής τις ἀπομίμησις ἐπὶ τῇ αὐτῇ βαθμολογικῇ ἀναλογίᾳ τοῦ τζαμίου τῆς Μέκκας, τοῦ μεγάλου τούτου τεμένους, ὅπερ ἐπέχει τόπον παρὰ τοῖς Μωαμεθανοῖς οἷον τὸ παλαι ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος παρὰ τοῖς Ἑβραίοις Εἶνε δὲ οἰκοδομημένον ἐπὶ ὑψώματός τινος, ἐπικειμένου τῇ πόλει· οἱ περιηγηταὶ, ὅσοι ἔρχονται νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν Δελχὴν, παρατηροῦντες μακρόθεν τοὺς δύο μεγαλοπρεπεῖς πυργίσκους του τεμένους τούτου οἱονεὶ ὑψουμένους ἐπὶ κυανολεύκου δαπέδου καὶ δεικνύοντας τὰς ἀκτινοβολούσας ὑπὸ τῶν πυρῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ ἡλίου κορυφάς των, δὲν εὑρίσκουσι καταλλήλους ἐκφράσεις ὅπως παραστήσωσι τὴν ὡραιότητα τοῦ θεάματος τούτου. Πλησιάζοντες δὲ εἰς τὰ δημόσια ταῦτα κτίρια, ὡς καὶ εἰς τὰς πλείστας τῶν πλουσίων ἰδιωτικῶν οἰκιῶν, βλέπουσι πανταχοῦ κήπους πεπληρωμένους ἀπὸ γιγάντεια δένδρα, καὶ ἐστολισμένους ἀπὸ ὁμάδας ἢ ἀθροίσματα ἀνθέων καὶ ἀπὸ ὡραίας ἐκ λευκοῦ μαρμάρου πηγὰς καὶ πήδακας.

Ἄγγλοι τινὲς ὑπάλληλοι κατοικοῦσιν ὡς ἡγεμόνες πολλὰς τῶν πλουσίων οἰκιῶν τῆς Δελχῆς· ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς μίαν μόνην ἐκ τῶν Εὐρωπαϊκῶν τούτων οἰκογενειῶν προσκεκολλημένων ὑπηρετῶν εἶνε πρᾶγμα ἀπίστευτον. Καὶ τῳόντι τίς δύναται νὰ φαντασθῇ ὅτι μία ὑπηρέτρια εἶνε ἐπιφορτισμένη ἰδιαιτέρως νὰ κύπτῃ καὶ νὰ λαμβάνῃ τὸ μανδήλιον, τὸ ὁποῖον ἡ οἰκοδέσποινα ἤθελε ῥίψει κατὰ γῆς εἰς μίαν ἐκ τῶν συνήθων ἐκείνων τῷ γυναικείῳ φύλῳ ἐξάψεων ἀκηδίας ἢ νωχελείας, καὶ ὅτι ἡ ὑπηρέτρια αὕτη ἤθελε θεωρήσει ὡς ἀτιμίαν της ἂν ὑπεχρεοῦτο νὰ ἀναμιχθῇ εἰς ἄλλην ὑπηρεσίαν τῆς οἰκίας; Τὸ ἄρρεν μέρος τῶν ὑπηρετῶν οὔτε ὀλιγώτερον ἀριθμὸν εἶνε ὡς ἐπίσης οὔτε ὀλιγώτερον ἐπιῤῥεπὲς εἰς τὴν ὀκνηρίαν· ὅλοι ἀνεξαιρέτως, φορειοφόροι, οἰκονόμοι, σαρωταὶ, ὑπηρέται τοῦ σταύλου, θαλαμηπόλοι, ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον ἐργάζονται, καίτοι δὲ κακῶς πληρονόμενοι οὐχ ἧττον ὅμως πληρόνονται πολὺ ὡς πρὸς τὴν ἐργασίαν τὴν ὁποίαν ἐκτελοῦσιν.

Αἱ ὁδοὶ τῆς Δελχῆς παρέχουσιν εἰς τὰ βλέμματα τοῦ διαβάτου θέαν ἀρκετὰ διαφορετικὴν τῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν πόλεων. Ἐνταῦθα φορεῖα, ὑπὸ ἀνθρωπίνων βραχιόνων φερόμενα, ἀντικαθιστῶσι τὰ παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει ὀχήματα καὶ αὐτοὺς τοὺς ἵππους. Συχνότατα ἀπαντᾷ τις τεραστίους ἐλέφαντας, τὰ μὲν ὦτα ἐζωγραφημένα ἔχοντας διὰ τῶν ὡραιοτέρων χρωμάτων, τὰς δὲ κνήμας ἐστολισμένας διὰ πλατέως ἀργυροῦ κλοιοῦ, οἵτινες φέρουσιν ἐπὶ τῶν νώτων των πλούσιον φορεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου καμαρόνει εἰς τῶν μαργαριτῶν τοῦ χαρεμίου.

Τὸ παράδειγμα τῆς Καλκούττης, ἥτις ὀλίγον κατ' ὀλίγον κλίνει τὸ γόνυ εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἔθιμα, οὐδεμίαν μέχρι τοῦδε ἐπαισθητὴν ἐπενέργειαν ἐπροξένησεν ἐπὶ τῶν ἠθῶν τῆς Δελχῆς, τοῦ πρωτίστου τούτου καὶ ἀρχαιοτάτου κέντρου τῆς Ἰνδικῆς πολυτελείας. Ἐνταῦθα συῤῥέουσιν ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς χερσονήσου καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Ἀσίας οἱ δαμασταὶ τῶν ὄφεων, οἱ πτηνοθῆραι, οἱ θαυματοποιοὶ, καὶ ἰδίως αἱ περιφημότεραι διὰ τὴν ἀκολασίαν τοῦ χοροῦ των βαγιαδέραι ἢ ὀρχηστρίδες. (*) Δύναταί τις νὰ συγγράψῃ χιλιάδας μυθιστορημάτων ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῶν γυναικῶν τούτων προκαλουμένων συμβάντων, αἵτινες, ἕνεκα τῆς ἐξόχου αὐτῶν καλλονῆς καὶ τοῦ ῥᾳδιουργοῦ πνεύματός των, κατώρθωσαν πολλάκις νὰ βασιλεύσωσιν ὡς ἀπόλυτοι ἡγεμονίδες ἐπὶ τῆς Αὐλῆς τῆς Δελχῆς, ὅπου τὸ ταπεινὸν καὶ ἀφανὲς τῆς γεννήσεώς των εἶχεν αὐτὰς προωρισμένας νὰ ζήσωσιν ὡς δοῦλαι. Καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἀκόμη, μ'ὅλην τὴν αὐστηρὰν δεσποτείαν τῶν Ἄγγλων, πόσαι ἀξιωματικοὶ καὶ Εὐρωπαῖοι ὑπάλληλοι δὲν ὑπενδίδουσιν εἰς τοὺς πειρασμοὺς τῶν Κιρκῶν τούτων τῆς Ἀνατολῆς; πόσαι σημαντικαὶ καταστάσεις δὲν κατασπαταλῶνται ἀφειδῶς καὶ ἀσυνέτως, καὶ πόσοι εὐγενεῖς χαρακτῆρες δὲν διαφθείρονται; Καὶ αὐτὴ ἡ δικαιοσύνη πολλάκις ὑποχωρεῖ· βεβαιοῦσι μάλιστα ὅτι περισσότερον παρὰ μίαν φορὰν εἶδον μετὰ φρίκης τοὺς ἡδυπαθεῖς καὶ ἀσέμνους κορδακισμοὺς μιᾶς τοιαύτης νέας Ἡρωδιάδος πληρονομένους δι' ἀνθρωπίνου αἵματος.

Ὑπάρχουσιν εἰς Δελχὴν φατρίαι ὅλων τῶν Ἀσιατικῶν θρησκευμάτων, καὶ ἡ δεισιδαιμονία εὕρηται αὐτοῦ ὑπὸ τὰ πλέον ἀντίθετα σχήματα. Πλησίον μοναχοῦ τινος ἐπαίτου (φακήρ), τοῦ ὁποίου τὸ ἀπονενεκρωμένον πνεῦμα ὑπερτερεῖ πολὺ τὸν ἀσκητικὸν βίον τῶν ἡμετέρων στωϊκωτέρων μοναχῶν, δύνασθε νὰ ἰδῆτε μέλος τι τῆς αἱρέσεως τῶν πνιγέων, ὅπερ νομίζει ὡς ἐκτέλεσιν θρησκευτικοῦ χρέους τὸ πνίξιμον καὶ τὴν δολοφονίαν τῶν ὁμοίων του· Ἐξ ὅλων δὲ τῶν θρη-

(*) Bayadères ὀνομάζονται αἱ ἐν Ἰνδίᾳ περὶ τοὺς ἐγχωρίους ναοὺς (παγόδας) ὀρχηστρίδες, ᾄδουσαι καὶ ἀκόλαστα ἔπη. Λικμοῦσι δὲ αὗται κυρίως εἰς τοὺς ναοὺς, καὶ ἐκ τῶν θησαυρῶν αὐτῶν ἀποφέρουσιν ὡρισμένον μισθόν. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ἀλλοτριαι τῶν ναῶν, συῤῥέουσαι ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ἰνδικῆς χερσονήσου. Σ. Μ.

σκευμάτων τούτων τὸ ζωηρότερον καὶ ἐπικρατέστερον εἶνε τὸ Μωαμεθανικόν (*), θεωρούμενον καὶ τὸ παιδαγωγικώτερον συγκριτικῶς ὡς πρὸς τὰ ἄλλα.

Ῥ.

ΟΔΟΝΤΑ ΑΝΤΙ ΟΔΟΝΤΟΣ.

(Πρωτότυπον).

Αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ὁ Λάσκαρις, μοναχοῦ χιτῶνα περιβεβλημένος καὶ ἐπὶ τέφρας κοιτώμενος, τὰς δὲ χεῖρας ἐσταυρωμένας ἔχων ἐπὶ τοῦ στήθους, ἔπνεε τὰ λοίσθια.

Συνδιαλλαγεὶς μετὰ τοῦ Θεοῦ, προετοιμασθεὶς καθ' ὅλα διὰ τὴν φοβερὰν στιγμὴν, ἀπεκδυθεὶς τὸ ἀνθρώπινον μεγαλεῖον, εὐχαρίστως ἤθελε τείνει τοὺς βραχίονας πρὸς τὸν θάνατον ἐὰν δὲν ἐβασανίζετο ὑπὸ τῆς ἰδέας τοῦ υἱοῦ του Ἰωάννου, ἀτυχοῦς ἐννεαετοῦς πλάσματος, τοῦ ὁποίου τὴν νεανικὴν κεφαλὴν ἤθελεν ἴσως συντρίψει θέτων ἐπ' αὐτῆς τὸ βαρὺ διάδημα τῆς Νικαίας.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἔκλαιε καὶ δικαίως, διότι ἀπῃτεῖτο χεὶρ ἰσχυρὰ ὅπως ὑποστηρίξῃ τὸ διάδημα τοῦτο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰωάννου· ὁ δὲ ἀτυχὴς πατὴρ ἐγθροὺς μόνον ἔβλεπε περὶ ἑαυτόν.

Γεώργιος ὁ Ἀκροπολίτης δὲν εἶχε βεβαίως λησμονήσει ὅτι κατὰ διαταγὴν τοῦ Αὐτοκράτορος εἶχε μαστιγωθῆ ὡς δοῦλος. — Ὁ Μυσαλίων ἀπεβλήθη περιφρονητικῶς τοῦ Συμβουλίου. — Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος . . . Ὤ! ἐὰν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ ὁλεθρίαν τινὰ νύκτα . . . πλὴν ἴσως τὴν λησμονήσει, διότι ἅπαξ μόνον ὁ Αὐτοκράτωρ ἐδείχθη σκληρὸς πρὸς αὐτόν.

« Ὁ Μιχαὴλ εἶνε γενναῖος. Κράξατε τὸν Μιχαὴλ Παλαιολόγον! Σπεύσατε!

Εἷς τῶν φυλάκων ἀναχωρήσας ἐπέστρεψε πάραυτα, ἀκολουθῶν Μιχαὴλ τὸν Παλαιολόγον.

Ἦτο ἤδη νύξ. Ἡ σκηνὴ τοῦ Αὐτοκράτορος ἐφωτίζετο ὑφ' ἑνὸς μόνου λύχνου, ὅστις, ἀδιακόπως ταραττόμενος ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ἀμυδρὰν διέχεε λάμψιν. Δύω γυναῖκες καὶ εἷς ἱερεὺς, γονυκλινεῖς παρὰ τὴν κλίνην, ἐπηγρύπνουν ἐπὶ τὸν ἀσθενῆ.

Ὁ Θεόδωρος, ἅμα ἰδὼν τὸν Μιχαὴλ, ἔνευσεν αὐτοῖς νὰ ἀπομακρυνθῶσιν, οἱ δὲ δύω ἄνθρωποι ἔμειναν ἄφωνοι ὁ εἷς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου·

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐλάλησε πρῶτος.

« Μιχαὴλ! εἰπέ μοι μὲ μισεῖς;

— Ναί.

— Καὶ ἐντοσούτῳ σὲ προσκαλῶ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου μου, ἀπαιτῶν παρὰ σοῦ μεγάλην εὐεργεσίαν.

— Προσκαλεῖς ἐμὲ, διότι ἄλλος δὲν δύναται νὰ σοὶ τὴν χορηγήσῃ.

— Μιχαὴλ, ἀείποτε σὲ ἠγάπησα, τὸ γνωρίζεις.

Μειδίαμα πικρὸν καὶ εἰρωνικὸν συνέστειλε τὰ χείλη τοῦ Παλαιολόγου.

« Ὦ Μιχαὴλ, μὴ κρίνῃς αὐστηρῶς τὴν πρὸς σὲ διαγωγήν μου! Ἐὰν ποτε βασιλεύσῃς, (ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἅγιοι νὰ σὲ φυλάξωσιν ἀπὸ τοιούτου δυστυχήματος), θέλεις μάθει κατὰ πόσον δικαιολογοῦμαι διότι σὲ ἐφυλάκισα ὅτε μοὶ ἔλεγον, « Ὁ Μιχαὴλ ἐπιβουλεύεται τὸ στέμμα, ἐπιβουλεύεται σὲ αὐτόν· εἶνε νέος, εὔγλωττος καὶ ἀγαπᾶται ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. . . » Ἀλλ' ἄφες με νὰ τελειώσω, διότι αἱ στιγμαί μου εἶνε πολύτιμοι. Ἄκουσόν με· ἀποθνήσκω καὶ ἀφίνω υἱόν, τέκνον ἄνευ προστασίας καὶ ὑποστηρίγματος, διορίζω δὲ σὲ κηδεμόνα μετὰ τοῦ Μυσαλίωνος· ἀποδέχεσαι αὐτὸν τὸν τίτλον;

— Ἀποδέχομαι.

— Καὶ ὁρκίζεσαι ἐπὶ τοῦ νεκρικοῦ μου κραβάτου καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅτι θέλεις διατελέσει ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ μου ὡς πατὴρ φιλόστοργος;

— Ἄκουσον· αὔριον μετὰ τὴν κηδείαν σου θέλω φονεύσει τὸν Μυσαλίωνα καὶ τὴν οἰκογένειάν του, διὰ νὰ μείνω ἐγὼ μόνος κηδεμὼν τοῦ τέκνου σου· μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας θέλω ῥίψει τὸ τέκνον σου εἰς δεσμωτήριον παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης, καὶ μετὰ ἓν ἔτος θέλω ἐξορύξει τοὺς ὀφθαλμούς του διὰ σιδήρου πεπυρακτωμένου.

Ὁ Αὐτοκράτωρ, συναθροίσας τὰς ὑπολειπομένας αὐτῷ δυνάμεις, ἐσύρθη ἐκτὸς τῆς κλίνης μέχρι τῶν ποδῶν τοῦ Παλαιολόγου, κράζων.

« Ἔλεος! ἔλεος διὰ τὸ δυστυχὲς τέκνον! Ἐκδικήθητι ἐπ' ἐμὲ, κτύπησόν με διὰ τοῦ ξίφους σου, ἀλλ' εὐσπλαγχνίσθητι τὸ τέκνον μου!

— Νὰ σὲ κτυπήσω διὰ τοῦ ξίφους μου! σὺ θέλεις ἀποθάνει μετὰ μίαν ὥραν.

— Ὤ! εὐσπλαγχνίσθητι, σὲ ἐξορκίζω!

— Θεόδωρε Λάσκαρι, ὁ Θεὸς εἶνε δίκαιος. Εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὅπου θέλω ῥίψει τὸν υἱόν σου, μὲ ἔρριψες σὺ ἐπὶ τρία ἔτη· ὁ πεπυρακτωμένος σίδηρος, ὁ ἐξορύξων τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ υἱοῦ σου, σοὶ ἐχρησίμευσεν ὅπως ἐρεθίσῃς τὰς ἀγρίας γαλᾶς, αἵτινες κατεσπάραττον τὴν ἀδελφήν μου, ἐγκεκλεισμένην κατὰ διαταγήν σου ἐντὸς σάκκου πλήρους ἐκ τοιούτων ζώων.

— Ἀλλὰ τὸ τέκνον μου εἶνε ἀθῶον!

— Καὶ ἡ ἀδελφή μου ἦτο ἀθῶος.

— Ὁποῖον ἔγκλημα ἔπραξε;

— Τῆς δὲ ἀδελφῆς μου τὸ ἔγκλημα ποῖον ἦτο; διότι δὲν ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς γάμον τὴν θυγατέρα της πρὸς τὸν εὐνοϊκόν σου Μυσαλίωνα; Συνέτριψας καρδίαν μητρικὴν, ἂς συντριβῇ τώρα καὶ ἡ πατρική σου καρδία! ἐφόνευσας γυναῖκα, εἰς ἀμοιβὴν θέλει φονευθῇ τέκνον! Τοιαύτη εἶνε ἡ δικαιοσύνη. Ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος!

— Καλὰ, ἀνέκραξεν ὁ Λάσκαρις, εἶμαι εἰσέτι ὁ Αὐτοκράτωρ σου! καὶ προσεκάλεσε δυνατῇ τῇ φωνῇ τοὺς φύλακας.

Ὁ Μιχαὴλ, θεὶς τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ λάρυγγος τοῦ Θεοδώρου, ἀπέπνιξε τὰς κραυγάς.

— Σιώπα, πτῶμα! ἀγνοεῖς ὅτι Αὐτοκράτωρ θνήσκων δὲν βασιλεύει πλέον; Ἀλλὰ πρὸς τί, πρὸς τί νὰ σὲ ἐμποδίσω τοῦ νὰ φωνάζῃς; προσέθηκεν ὁ Μιχαὴλ, ἀφαιρέσας τὸν πόδα του· εἰς τὴν φωνήν σου οὐδεὶς θέλει δράμει, καὶ ἂν τυχὸν ἤρχετό τις, δι' ἑνὸς μόνου νεύματός μου ἤθελε σὲ καταπτύσει κατὰ πρόσωπον.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐκάθησε παρὰ τὴν κλίνην τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ὁλόκληρος παρῆλθεν ὥρα, ἄνευ ἑτέρου θορύβου εἰμὴ τοῦ ῥόγχου τοῦ ἀγωνιῶντος. Αἴφνης ὁ ῥόγχος ἔπαυσε, καὶ σπασμωδικὴ κίνησις ἐτάραξε τὸν μοναστικὸν χιτῶνα, ὅστις ἐκάλυπτε τὸ σῶμα τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ὁ Μιχαὴλ, κύψας ἐπὶ τὸ πτῶμα, ἀφῄρεσεν ἀπὸ τοῦ κόλπου τὸ αὐτοκρατορικὸν διάταγμα, δι' οὗ διωρίζοντο κηδεμόνες τοῦ τέκνου Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος καὶ ὁ Μυσαλίων.

— Στρατιῶται! ἀνέκραξεν ὁ Παλαιολόγος, ὁ Αὐτοκράτωρ ἀπεβίωσεν, ἐπίτροπος δὲ τοῦ βασιλείου τῆς Νικαίας εἶμαι ἐγώ!

— Ζήτω Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος! ἀνέκραξαν μυρίαι φωναί.

Τὴν ἐπιοῦσαν, μετὰ τὴν κηδείαν τοῦ Αὐτοκράτορος, ἔσφαξαν τὸν Μυσαλίωνα.

Μετὰ ἓν ἔτος, ἔν τινι φρουρίῳ παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης, ἐξώρυττον τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ δυστυχοῦς τέκνου, τὸ ὁποῖον οὔτε κἂν ἀνθίστατο κατὰ τῶν δημίων του.

* *

(*) Πρό τινος καιροῦ ὁ ἀνώτατος Μωαμεθανὸς ἀρχιερεὺς τῆς Δελχῆς παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς περίεργόν τινα συζήτησιν μετὰ τοῦ αὐτόθι Διαμαρτυρομένου Ἱεραποστόλου Δόκτορος Οὐολφίου περὶ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Μωαμεθανισμοῦ. Ἡ ἐπιστολὴ, ἣν ἔγραψε κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην πρὸς τὸν ἀντιπαλόν του ὅπως αἰτιολογήσῃ ἐν ἐκτάσει τὴν πρὸς τὸ Κοράνιον πίστιν του, εἶνε περιεργοτάτη καὶ ἐθεωρήθη ὡς ἔργον ἀνθρώπου μεγάλων γνώσεων. Εὐχαρίστως ἠθέλαμεν δημοσιεύσει τὸ περίεργον τοῦτο ἔγγραφον, ἂν λόγοι ἀνώτεροι δὲν ἠνάγκαζον ἡμᾶς νὰ διακόψωμεν αὐτὸ πολλάκις, καὶ νὰ ἀφαιρέσωμεν τὰ αἰσθηματικώτερά του καὶ μᾶλλον ἄξια προσοχῆς μέρη. Σ. Μ.

Ο ΤΕΡΑΤΟΛΟΓΟΣ ΕΡΡΙΚΟΣ ΧΑΒΛΕΪ.

Πολλὰ τὰ μέρη τοῦ κόσμου ὑπάρχουν ψεῦσται καὶ μεγαλορρήμονες· διαφέρουσιν ὅμως κατὰ τόπους ὡς ἐκ τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιτηδειότητος, ἣν μεταχειρίζονται ὅπως καταστήσωσι τὰ ψεύδη των προσιτὰ εἰς τὴν πιθανότητα, καλλωπίζοντες αὐτὰ διὰ παντοίων γεγονότων. Ὡς πρωτεύων μεταξὺ τῶν τερατολόγων πάσης ἐποχῆς θεωρητέος ὁ θαυματοποιὸς Ἐρρῖκος Χάβλεῦ, πρό τινων ἐτῶν ἀρκούντως διασκεδάζων τὴν Ἀμερικανικὴν κοινωνίαν διὰ τῶν ἐκπάκτων παραστάσεών του, καὶ ἀποκτήσας φήμην ἀρίστου ἀγωγοῦ τῶν ἀοράτων. Καίτοι δὲ ἔχων ἡλικίαν μικροτέραν τῶν τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν, εἶχεν ὅμως τὴν κόμην λευκὴν, τοῦθ' ὅπερ, ἐνούμενον μὲ τὴν σοβαρότητα τῶν λόγων καὶ τῆς φυσιογνωμίας αὐτοῦ, παρίστανεν αὐτὸν εἰς τὰ ὄμματα τῶν πολυαρίθμων πελατῶν του ὡς ἑβδομηκοντούτη, καὶ ἐνέπνεε μεγίστην ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς μεθ' ἑκάστην παράστασιν συνωθουμένους περὶ αὐτὸν ἀκροατάς του.

Παραθέτομεν ἐνταῦθα δύο δείγματα ἐκ τοῦ εἴδους τῶν τερατολογιῶν, ἅτινας ἐπώλει εἰς τοὺς συμπολίτας του:

« Ὑπάρχει εἰς τὰ Κρημνώδη Ὄρη τῆς Ἀρκτῴας Ἀμερικῆς τόπος, ὅπου συνάζονται ὅλοι οἱ κυνηγοὶ τῶν περιχώρων τὴν 14 Ἰουλίου ἑκάστου ἔτους διὰ νὰ πανηγυρίσωσι τὴν ἐπέτειον ἡμέραν τῆς Ἀνεξαρτησίας. Κατασκευάζουσιν ἐκεῖ ἐξαίρετον πούντσι παγωμένον, προμηθευόμενοι τὴν χιόνα ἀπό τι πλησιόχωρον ὑπερμέγεθες σπήλαιον, ὅπου εὑρίσκεται ἐναποτεταμιευμένη μεγίστη ποσότης κατὰ πᾶσαν ἐποχήν. Εἰς μίαν ἐκ τῶν ἑορτῶν τούτων ἐπίομεν τόσον, ὥστε ἐξοδεύσαμεν ὁλόκληρον φόρτωμα πάγου, καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ στείλωμεν δύο Ἰρλανδοὺς διὰ νὰ φέρουν καὶ δεύτερον.

« Πλὴν μετ' ὀλίγον βλέπομεν αὐτοὺς ἐπιστρέφοντας δρομαίως καὶ κατατρομαγμένους· ἐνῷ ἔσκαπτον τὸν πάγον, εὗρον ζεῦγος ὑποδημάτων περιεχόντων ζεῦγος ἀνθρωπίνων κνημῶν, ὅπερ ἀπέτρεψεν αὐτοὺς τοῦ νὰ προχωρήσωσι περισσότερον κατὰ τὰς ἀνασκαφάς των. Τότε τινὲς ἐξ ἡμῶν κατήλθομεν εἰς τὸ σπήλαιον, ἀνεσκάψαμεν τὴν χιόνα, ἥτις πιθανώτατα δὲν μετεκινήθη ἀπὸ πεντήκοντα ἐτῶν, καὶ ἐπετύχαμεν νὰ ἐξάξωμεν ἀνθρώπινον σῶμα, τὸ ὁποῖον τόσῳ νωπὸν καὶ δροσερὸν ἦτο ὥστε τὸ ἐνόμιζέ τις κοιμώμενον. Ἦτο ἐνδεδυμένον κατὰ τὸν ἀρχαῖον συρμόν. ἐφόρει

κοντὴν περισκελίδα, ἐστολισμένην διὰ ταινιῶν καὶ ἔχουσαν πόρπας, ἔνδυμα στρατιωτικὸν ἀρχαϊκὸν καὶ πῖλον τρίγωνον. Ἐπεβιβάσαμεν τὸ σῶμα ἐπὶ τοῦ μικροῦ ὀχήματος, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐχρησίμευε πρὸς μεταφορὰν τῆς χιόνος, καὶ ἐφέραμεν αὐτὸ εἰς τὸν τόπον τῆς συνεντεύξεώς μας. Πολλοὶ ἐκ τῶν κυνηγῶν, βλέποντες τὸ σῶμα τοῦτο οὕτω καλῶς διατηρούμενον, διισχυρίζοντο ὅτι ἐκοιμᾶτο, καὶ ὅτι ἠδύναντο νὰ τὸ ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν ζωὴν μεταχειριζόμενοι τὰ ἁρμόζοντα μέσα.

« Ἡ ἰδέα αὕτη μοὶ ἐφάνη γελοία· ἀλλ' ἐν τούτοις αὐτοὶ ἡτοίμασαν ἀμέσως μέγαν λέβητα πλήρη χλιαροῦ ὕδατος, καὶ ἐκδύσαντες ἔθεσαν ἐντὸς αὐτοῦ τὸ σῶμα, ἐνησχολοῦντο δὲ ἱκανὴν ὥραν τρίβοντες αὐτὸ καὶ χύνοντες θερμὴν ῥακὴν εἰς τὸ στόμα του. Μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς τετάρτου οἱ μῦς τοῦ προσώπου ἤρχισαν νὰ ἐκτείνονται ἰσχυρῶς, καὶ φαντασθῆτε πόση ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς μου, ὅταν μετὰ παρέλευσιν ἑτέρου τετάρτου εἶδα τοὺς ὀφθαλμούς του ἀνοιγομένους· Τότε τὸν ἐξηπλώσαμεν εἰς μάλλινον στρῶμα, καὶ ἠρχίσαμεν νὰ τὸν τρίβωμεν δυνατὰ διὰ μαλλίνων ὑφασμάτων· εἰς διάστημα ἔλαττον τοῦ ἑνὸς τετάρτου ἤρχισε νὰ προφέρῃ ἀνάρθρους τινὰς λέξεις, καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθεν ἐξ ὁλοκλήρου ἡ ζωή. Τότε τὸν ἐνεδύσαμεν, τὸν ἐδώκαμεν νὰ γευθῇ ζωμὸν, συνεμερίσθη τὴν ἀγαλλίασίν μας, καὶ μετὰ μίαν ὥραν ἐφαίνετο τοσούτῳ ὑγιὴς καὶ εὔθυμος ὅσον οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν.

« Μετὰ ταῦτα ἐγερθεὶς, ἤρχισε νὰ εὐχαριστῇ ἡμᾶς διὰ τὴν περιποίησιν τὴν ὁποίαν τῷ ἐκάμαμεν, εἶπεν ὅτι ἦτο ἠναγκασμένος νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ὁδοιπορίαν του καὶ ἐζήτησε τὸν ἵππον του.

« Ποῖον ἵππον ζητεῖτε; τὸν ἠρωτήσαμεν.

— Τὸν ἵππον, τὸν ὁποῖον ἵππευον χθὲς τὸ ἑσπέρας.

Πλὴν οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ τῷ ἀποκριθῇ.

— Κύριοι, μὴ μὲ ἐμποδίζετε περισσότερον, σᾶς παρακαλῶ! ἀνέκραξεν ἐπὶ τέλους· ἔχω σπουδαίαν ὑπηρεσίαν. Προμηθεύσατέ με ἀμέσως ἕνα ἵππον ἀντὶ πάσης πληρωμῆς. » Καὶ ταῦτα λέγων, ἐξήγαγε τοῦ θυλακίου του εἶδος βαλαντίου ἢ σάκκου, πλήρους ἀπὸ γυνέας τῆς ἐποχῆς Γεωργίου τοῦ Γ'. Ὑπῆρχεν ἀναμφιβόλως εἰς ταῦτα μυστήριόν τι, εἰς ὃ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ εἰσδύσωμεν, καὶ ἡ περιέργεια καὶ ἔκπληξις ἡμῶν δὲν ὑπελείπετο τῆς ἀνυπομονησίας τοῦ ξένου μας.

« Θὰ σοὶ χορηγήσωμεν ἵππον, ἂν μᾶς εἰπῇς ποῦ θὰ ὑπάγῃς· ἀπεκρίθημεν.

— Σᾶς τὸ λέγω, ἐὰν μὲ ὑποσχεθῆτε ὅτι δὲν θὰ μὲ ἐμποδίσετε.

« Ἀφοῦ δὲ τῷ παρέσχομεν τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην·

— Πηγαίνω, εἶπε, νὰ δώσω εἰς τὸ στρατόπεδον διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως.

— Ἀ! πηγαίνεις εἰς τὴν Φλωρίδα;

— Ὄχι, ἀλλ' εἰς τὴν * * *

— Πλὴν, φίλε, δὲν ὑπάρχει στρατόπεδον ἐκεῖ. Καὶ διατί φορεῖς τὴν παράδοξον ταύτην στολήν;

« Κατὰ πρώτην ἤδη φορὰν ἐφάνη προσέχων εἰς τὴν ἐνδυμασίαν ἡμῶν, καὶ ἡ ἔκπληξίς του ἐξισώθη μὲ τὴν ἡμετέραν. »

— Εἶμαι εἰς τὴν ἐξουσίαν σας, εἶπε, καὶ δὲν θὰ ἐξευτελισθῶ τοσοῦτον ὥστε νὰ ψευσθῶ. Μεταχειρισθῆτέ με ὅπως θέλετε, πλὴν σᾶς ἀναγγέλλω ὅτι εἶμαι ἀξιωματικὸς τοῦ βασιλέως Γεωργίου, καὶ σεμνύνομαι διότι τὸν ὑπηρετῶ.

« Εἶχεν εἰπεῖ τὴν ἀλήθειαν. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ἦτο ἐπιφορτισμένος ἔκτακτον ἀποστολὴν πρός τινας Ἰνδικὰς φατρίας κατὰ τὸν δημοκρατικὸν πόλεμον, καὶ ἐπανερχόμενος εἰς τὸ στρατόπεδον, ἐπειδὴ ἦτο κατάκοπος, εἰσῆλθεν εἰς σπήλαιόν τι διὰ νὰ κοιμηθῇ, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ἡμέρα προσήγγιζεν εἰς τὸ τέρμα της.

« Ἐκεῖ, ναρκωθεὶς ὑπὸ τοῦ ψύχους ἔπεσε καὶ κατεκυλίσθη, ἀπολέσας πᾶσαν αἴσθησιν μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν τὸν εὕρομεν καὶ τὸν ἐπαναφέραμεν εἰς τὴν ζωήν. »

Ἰδοὺ καὶ ἕτερον τερατωδέστερον τοῦ πρώτου:

« Ἐν μέσῳ τῶν αὐτῶν Κρημνωδῶν Ὀρέων ὑπάρχει κοιλάς τις, εἴκοσι μιλίων περιφέρειαν ἔχουσα, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ ἀὴρ τόσον λεπτὸς καὶ καθαρὸς εἶνε, ὥστε ποτὲ δὲν ἀποθνήσκει τις ἀπὸ φυσικὸν θάνατον, εἰμὴ ἔκ τινος συμβεβηκότος. Ἡ ὑπερβολικὴ λεπτότης τοῦ ἀέρος τούτου τοσοῦτον ἐπενεργεῖ ἐπὶ τῶν ἰδιοσυγκρασιῶν, ὥστε οἱ ἄνθρωποι, καταλαμβανόμενοι ὑπὸ τοῦ γήρατος καὶ μὴ ὄντες εἰς θέσιν νὰ ἐργάζωνται, γίνονται ὡς ἐκ τῆς λεπτότητός των ἐνίοτε ἀνάρπαστοι ὑπὸ τοῦ ἀέρος, καὶ σφενδονιζόμενοι πολλάκις ὑπ' αὐτοῦ ἐκτὸς τοῦ μαγικοῦ ἐκείνου ὁρίζοντος χάνονται.

« Πρό τινων ἐτῶν τινὲς τῶν φιλανθρώπων ἐσύστησαν εἰς τὸ μέρος τοῦτο εἶδός τι μουσείου, ὅπου τὰ εἰς ἔσχατον γῆρας φθάνοντα ἄτομα, ὅπως ὦσι χρήσιμα, ἐτίθεντο ἐντὸς σάκκων σημειωμένων δι' ἀριθμῶν καὶ καταγεγραμμένων εἰς χωριστοὺς καταλόγους, καὶ ἐκρεμῶντο δι' ἁρπάγης εἰς τὸν τοῖχον· ἂν δὲ οἱ φίλοι ἢ οἱ συγγενεῖς των ἤθελον νὰ συνδιαλεχθῶσι μετ' αὐτῶν, ἀπηυθύνοντο πρὸς τὸν φύλακα τοῦ μουσείου, ὅστις ἐπὶ πληρωμῇ πεντήκοντα σκούδων ἀπεκρέμα τὸν ζητούμενον γέροντα, ἔθετεν αὐτὸν ἐντὸς λέβητος πλήρους θερμοῦ ὕδατος, καὶ μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἦτο εἰς κατάστασιν νὰ συνδιαλεχθῇ ἕως ἡμίσειαν ὥραν· μετὰ ταῦτα τὸν ἐξήγαγε τοῦ ὕ-

δατος, τὸν ἐσπόγγιζε καὶ τὸν ἐκρέμα πάλιν εἰς τὸν τοῖχον κατὰ τὸν ἀριθμὸν ὃν ἔφερεν ὁ σάκκος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἦν κεκλεισμένος.

« Τοῦτο σᾶς φαίνεται βέβαια ἀπίστευτον, προσέθετεν ὁ Χάβλεϋ, ἀλλ' ἐγὼ, ὁ ὁποῖος σᾶς ὁμιλῶ, ὑπῆγα μίαν τῶν ἡμερῶν εἰς τὸ μουσεῖον τοῦτο καὶ ἠρώτησα ἂν ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἀτομόν τι φέρον ὄνομα Σαμουὴλ Χάβλεϋ. Εἶχα θεῖόν τινα οὕτω καλούμενον, ὅστις εἶχεν ἀναχωρήσει πρὸ τριάκοντα ἐτῶν διὰ τὰ Κρημνώδη Ὄρη, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου οὐδεὶς ἔκτοτε ἐγένετο λόγος. Ὁ γραμματεὺς, ἐξετάσας τὸ κατάστιχόν του, ἀπεκρίθη ὅτι ὁ Σαμουὴλ Χάβλεϋ εὑρίσκετο ἐντὸς τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 367 σάκκου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔμενεν ἀπὸ δεκαεννέα ἤδη ἐτῶν. Ἐπλήρωσα τὸ νενομισμένον δικαίωμα καὶ ἐζήτησα νὰ συνδιαλεχθῶ μετ' αὐτοῦ· ὁ σάκκος μετὰ τοῦ περιεχομένου ἐτέθη ἐντὸς τοῦ ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένου θερμοῦ ὕδατος, καὶ μετ' ὀλίγον ἠδυνήθην νὰ δώσω εἰς τὸν γέροντα θεῖόν μου νὰ ἐννοήσῃ ποῖος ἤμην. Ἐφάνη λίαν εὐχαριστημένος διότι μὲ ἐπανέβλεπε, μολονότι ἤμην σχεδὸν παιδίον ὅταν εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν πατρίδα μου. Ἐζήτησε νέα περὶ τοῦ πατρός μου καὶ τῶν φίλων του· ἡ φωνή του ἦτο ἀσθενεστάτη, καὶ μετὰ συνομιλίαν διαρκέσασαν εἴκοσι περίπου λεπτὰ τῆς ὥρας, εἶπεν ὅτι ἡ ἀναπνοή του ἐξηντλεῖτο, καὶ ὅτι ἂν δὲν εἶχα τίποτε σπουδαιότερον νὰ τῷ διακοινώσω θὰ ἠύχαριστεῖτο νὰ τὸν ἐκρέμων εἰς τὴν θέσιν του. Τὸν ἠρώτησα ποῦ εἶχε φυλαγμένον λαμπρόν τι πυροβόλον, τὸ ὁποῖον ἐκέκτητο πρὸ χρόνων, καὶ μὲ ἀπήντησεν ὅτι τοῦτο ἦτο κρεμασμένον εἰς μίαν δοκὸν τοῦ ὑπερῴου τῆς ἐπαύλεως τοῦ πατρός μου, καὶ ὅτι ἦτο ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν διάθεσίν μου. Τὸν ηὐχαρίστησα, καὶ ὅτε τὸν ἀπεχαιρέτων ὁ ὑπηρέτης τοῦ μουσείου κατεγίνετο νὰ κρεμάσῃ αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν του. Ἂν κανεὶς ἐξ ὑμῶν, Κύριοι, συνέπιπτε κάμμίαν ἡμέραν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ μέρη ταῦτα, ἐλπίζω ὅτι θὰ λάβῃ τὴν καλωσύνην νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν θεῖόν μου καὶ νὰ τῷ προσφέρῃ τὰ σεβάσματά μου. Μὴ λησμονήσετε δὲ ὅτι ὁ ἀριθμός του εἶνε 367. »

Ῥ.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ.

ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ ΔΥΣΙΣ. — Ἐν τινι περιέργῳ βιβλίῳ ἀναγινώσκομεν τὴν ἑξῆς ἀντίθεσιν μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως:

«Οἱ Ἀνατολῖται γράφουσι καὶ ἀναγινώσκουσιν ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ, ἡμεῖς δ' ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιά. Ἡμεῖς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις οἴκοις ἐκβάλλομεν τοὺς πίλους ἢ τὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς καὶ φοροῦμεν τὰ ὑποδήματα, ἐκεῖνοι δὲ φυλάττουσι τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς καὶ ἐκβάλλουσι τὰς ἐμβάδας. Ἡμεῖς μετροῦμεν διὰ τοῦ ἡλίου, ἐκεῖνοι διὰ τῆς σελήνης. Ἡμεῖς δένομεν τὸν λαιμὸν καὶ ἀφίνομεν τὴν κεφαλὴν συγκριτικῶς γυμνὴν, ἐκεῖνοι ἀπ'ἐναντίας σαρικώνουσι τὴν κεφαλὴν καὶ ἀφίνουσι τὸν λαιμὸν γυμνόν. Ἡμεῖς καθήμεθα εἰς καθέκλας, ἀνακλιντήρια καὶ σκίμποδας, ἐκεῖνοι δὲ εἰς προσκεφάλαια, τάπητας, ἢ ἐπὶ ῥάθης, καὶ πολὺ συχνὰ χαμαί.

«Εἰς αὐτοὺς ὁ νόμος ἀπαγορεύει τὸν οἶνον, τὸν ἔγχελυν, τὸν χοῖρον καὶ τὰ ἐγχόμενα ζῶα, ἐπιτρέπει δὲ τὴν πολυγαμίαν· οἱ νόμοι ἡμῶν οὐδόλως ταῦτα ἀπαγορεύουσιν, ἀπεχθάνονται ὅμως τὴν πολυγαμίαν. Ἡμεῖς ἱππεύομεν ἐκτείνοντες τοὺς πόδας ἐπὶ τῶν ἀναβολέων, ἐκεῖνοι δὲ πρὸς τὸν πώγωνα τὰ γόνατα προσανιόντες. Ἡμεῖς ξυρίζομεν ἢ ἀφίνομεν τὸν πώγωνα κατὰ τὸ δοκοῦν, παρ' αὐτοῖς δὲ ἅπαξ ἀφεθεὶς ὁ πώγων θεωρεῖται ἱερὸς καὶ βεβήλωσις τὸ ξύρισμα αὐτοῦ. »

Εἰς ταῦτα προστεθήτω καὶ ὁ περίεργος τρόπος, καθ' ὃν πληρώνουσιν ἐν Κίνᾳ τοὺς ἰατροὺς ἀντιθέτως ἡμῶν. Ἕκαστος οἰκογενειάρχης πληρώνει εἰς τὸν ἰατρόν του ποσόν τι συμπεφωνημένον κατ' ἔτος, ὅταν ὅμως ἀσθενήσῃ οὗτος, τότε ὁ ἰατρὸς δι' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἀσθενείας δὲν πληρώνεται οὔτε ὀβολόν. Εἰς τρόπον ὥστε οἱ Κινέζοι πληρώνουσι τοὺς ἰατροὺς ὅταν ἦνε ὑγιεῖς, ἡμεῖς δὲ ὅταν ἀσθενῶμεν.

ΠΙΟΣ Θ' ΚΡΙΝΟΜΕΝΟΣ. — Ὑπὸ τὸν τίτλον ὁ Πάπας Πῖος Θ' ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου τῆς μεγάλης Εὐρωπαϊκῆς οἰκογενείας ἀπαντῶμεν ἔν τινι Εὐρωπαϊκῇ ἐφημερίδι τὰ ἀκόλουθα περίεργα:

Ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γαλλίας. — Ἴδε ὁ ἄνθρωπος! τί ὑμῖν δοκεῖ;

Ἀγγλία. — Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτόν!

Αὐστρία. — Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος;

Σαρδηνία. — Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν.

Πρωσσία. — Οὐδεμίαν εὑρίσκω αἰτίαν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.

Ἱσπανία. — Ἀθῶός εἰμι τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου.

Πορτογαλλία. — Πρὸς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;

Νεάπολις. — Εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ δὲ οὐδέποτε.

Γαλλία. — Χαῖρε, Ῥαββί! τὸ μὲν πνεῦμα

πρόθυμον ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπωλέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

Αὐτοκράτειραι πολλῶν βασιλείων πρὸς τὸν τῆς Γαλλίας. — Μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ, πολλὰ γὰρ ἐπάθομεν σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν.

Ἀγγλία. — Οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται! συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.

Οἱ πλειότεροι τῶν Μοναρχῶν. — Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

Ἀγγλία, Σαρδηνία, Ῥωσσία. — Ἄνοχος θανάτου ἐστίν.

Αὐστρία. — Πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται.

Νεάπολις. — Τί πρὸς ἡμᾶς; ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

— Ἀγγλία, Σαρδηνία, Ῥωσσία. — Σταυρωθήτω, σταυρωθήτω! Πᾶς γὰρ ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.

Ἐπίσκοποι καὶ Ἱερεῖς. — Θάρσει, Ῥαββουνί! ἐγγὺς γάρ ἐστιν ἡ παρὰ τοῦ Θεοῦ θεραπεία.

Ἱσπανία. — Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Πάπας. — Καθήσατε αὐτοῦ ἕως ἀπελθὼν προσεύξομαι ἐκεῖ· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσομαι. Μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ 3. — Περὶ ἀριθμῶν ἐγράφησαν καὶ ἐλέχθησαν πολλὰ, καὶ τὰ παραδοξότερα τῶν συμπερασμάτων ἐξήχθησαν καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτῶν. Μεταξὺ πάντων ὅμως ἰδίως ὁ ἀριθμὸς 3 ἐπέχει τὸν μεγαλήτερον τόπον, ὑποληφθεὶς ἀείποτε ὡς ἔχων μαγευτικήν τινα καὶ μυστηριώδη δύναμιν, πάντῃ μὲν ἀνεξήγητον καὶ ὅμως ἐνεργόν. Οὕτως εἰς τὴν Παλαιὰν Γραφὴν ἀνατρέχοντες βλέπομεν ἐν πρώτοις, μετὰ τὰς τρεῖς κατάρας τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἁμαρτήσασαν ἀνθρωπότητα, ὅτι ὁ Νῶε ἐγέννησε τρεῖς υἱούς, οἵτινες ἐπλήρωσαν κατοίκων τὰ τότε γνωστὰ τρία μέρη τῆς γῆς. — Τρεῖς Ἄγγελοι ἐν μορφῇ ἀνθρώπων προσῆλθον τῷ Ἀβραὰμ, ὅστις διέταξε τὴν Σάῤῥαν νὰ ψήσῃ τρεῖς ἄρτους ὑπὸ τὴν σποδόν. — Ὁ μέγας τοῦ Φαραὼ ἐπὶ τῶν ἀρτοποιῶν ἀξιωματικὸς εἶδε καθ' ὕπνους τρία ἀλφίτων κάνιστρα, καὶ ὁ Ἰωσὴφ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ἐν τρισὶν ἡμέραις ἀπαγχονισθήσεται. — Τρεῖς ἀντάρται Ἰσραηλῖται ὁ Κορὲς, Δαθὰν καὶ Ἀβήρων, κατεβροχθίσθησαν ὑπὸ τῆς γῆς ὡς προσενεγκόντες ἀλλότριον πῦρ εἰς τὸ θυσιαστήριον Κυρίου. — Οἱ τρεῖς ἐν τῇ καμίνῳ μαρτυρήσαντες νέοι, ὁ Σιδράχ, Μισὰχ καὶ Ἀβδεναγώ. — Αἱ τρεῖς περιβόητοι λέξεις τοῦ συμποσίου τοῦ Βαλτάσαρ. — Οἱ τρεῖς δάκτυλοι δι' ὧν ὁ Θεὸς, κατὰ τὸν Προφήτην Ἠσαΐαν, ὑπανέχει ὅλην τὴν μάζαν τῆς γῆς, κτλ.

Ὁ ἀριθμὸς 3 εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην λαμβάνει μεγάλην ἀξίαν καὶ θεωρεῖται ὑπὸ ὅλως θρησκευτικὴν ἔποψιν, ἀφότου ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἀποκαλύπτει τὸ Τρισυπόστατον τῆς θείας ὑπάρξεως. — Ἐν Βηθλεὲμ τρεῖς βασιλεῖς (Μάγοι) προσήνεγκαν τῷ Κυρίῳ τριῶν εἰδῶν δῶρα. — Τρὶς ἐπείραξεν ὁ Σατανᾶς τὸν Χριστόν. — Τρεῖς σκηνὰς ἠθέλησαν νὰ πήξωσιν οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου ἐπὶ τοῦ Θαβώρ. — Τρὶς ἀπηρνήσατο ὁ Πέτρος τὸν θεῖον αὐτοῦ Διδάσκαλον. — Τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου προσηλώθη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ διὰ τριῶν ἥλων, καὶ τριήμερος ἀνέστη ἀπὸ τοῦ τάφου. — Τρεῖς σταυροὶ ὑψώθησαν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ. — Ἀπέθανε δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν τὴν τρίτην Ἀπριλίου, τὴν τρίτην μετὰ μεσημβρίαν ὥραν, εἰς ἡλικίαν τριάκοντα τριῶν ἐτῶν καὶ τριῶν μηνῶν. — Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἡρπάγη μέχρι τρίτου οὐρανοῦ, κτλ.

ΔΕΚΑ ΑΚΑΝΘΑΙ ΕΙΣ ΕΝ ΑΝΘΟΣ. — Τὰ ἑξῆς ἀποφθέγματα ἐξήχθησαν ἔκ τινος πνευματώδους ποιήματος τοῦ Ἀδόλφου Χουδενὼτ, συγχρόνου ἠθικολόγου, φέροντος τίτλον Δέκα ἄκανθαι εἰς ἕν ἄνθος.

— Καλ' ἡμέρα! ... Καλὴ νύκτα! .. Ἰδοὺ ἡ ζωή.

— Ἡ εὐεργεσία δὲν λησμονεῖται· τὸ πιστεύω. Φροντίζουσι τόσον οἱ εὐεργετοῦντες νὰ διακωδωνίσωσιν αὐτήν.

— Ὁ ἐγωϊστὴς ἔχει καρδίαν ὡς πᾶς τις ἄλλος, πλὴν τὴν ἔχει διὰ τὸν ἑαυτόν του.

— Οἱ ἄνθρωποι εἶνε ὡς οἱ καλλωπισμοὶ τῶν θεάτρων· πρέπει νὰ τοὺς θεωρῇ τις μακρόθεν.

— Ἐξομολογοῦνται τὰ παλαιὰ ἁμαρτήματα διὰ νὰ ἀφήσωσι τόπον εἰς τὰ νέα.

— Πρέπει νὰ ᾖνέ τις ἀφ' ἑαυτοῦ τι, ἄλλως δὲν εἶνε τίποτε.

— Βλέπω μὲν τοὺς δίδοντας συμβουλὰς, ἀλλὰ δὲν βλέπω καὶ τοὺς λαμβάνοντας.

— Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες φέρουσι τὸ προσωπεῖον τοσούτῳ ἐγκεκολλημένον, ὥστε οὔτε ὁ θάνατος δύναται νὰ τὸ ἀποσπάσῃ . . . ὁ ἄνθρωπος πίπτει, τὸ δὲ προσωπεῖον μένει.

— Ὁ μάταιος βασανίζεται πολὺ, ὅταν ὑποχρεωθῇ νὰ λατρεύσῃ ἄλλον παρὰ τὸν ἑαυτόν του.

— Ἀπομιμοῦνται τὴν ἀρετὴν καθὼς καὶ τὰ ἄνθη· ὑπάρχουσιν ἄρα φυσικαὶ καὶ πλασταί.

ΜΥΘΟΣ Β'.

ΙΠΠΟΣ ΚΑΙ ΟΝΟΣ.

Ταξειδεύων ἕνας ὄνος ἀπ' ἀλάτι φορτωμένος
μ' ἕνα ἵππον, ὁ ὁποῖος ἦτο μόνον σελλωμένος,
τὸν θερμοπαρακαλοῦσε κάτι νὰ τοῦ βοηθήσῃ
ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ βάρος ἐφοβεῖτο μὴ ψοφήσῃ·

« Τὸ μισὸ μόνον γομάρι, τοῦλεγε, ἐὰν ἐπάρῃς
« δι' ἐσὲ θὰ ἦν' παιγνίδι δι ἐμὲ δὲ πολλὴ χάρις. »
Πλὴν ὁ ἵππος εἶπεν, ὄχι! καὶ ἐχόρευεν ἐμπρός του,
ἕως ὅτου τέλος πάντων ἔσκασεν ὁ σύντροφός του.

Ἐκατάλαβε τὸ λάθος, ὀργὰ ὅμως καὶ εἰς μάτην·
ἠναγκάσθη, καὶ μὴ θέλων, εἰς τὴν ῥάχιν του νὰ πάρῃ
τοῦ Κὺρ ὄνου τὸ γομάρι,
καὶ τὸ δέρμα του ἀκόμη τοῦ ἐκάθισαν 'ς τὴν πλάτην.

« Ὅλοι εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον πρέπει νὰ συμβοηθοῦνται
« ἀπὸ τὸν ἐγωϊσμόν των πλεῖστοι ὅσοι ζημιοῦνται. »

ΠΟΙΚΙΛΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ.

Ἀλέξανδρος Α' ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας ἐπὶ τῆς κατοχῆς τῶν Παρισίων ὑπὸ τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων, παρευρέθη εἰς τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τῶν νοσοκομείων, ἔνθα οἱ δίσκοι περιεφέροντο ὑπὸ τῶν συζύγων καὶ θυγατέρων τῶν προστατῶν τῶν φιλανθρωπικῶν τούτων καταστημάτων. Ὁ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα προτανθεὶς δίσκος ἐκρατεῖτο ὑπὸ ὡραιοτάτης νεάνιδος, ἥτις τοσαύτην ἐντύπωσιν ἔκαμεν εἰς τὸν ἡγεμόνα, ὥστε οὗτος, κύψας διὰ νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὸν δίσκον τὰ χρυσᾶ του λουδοβίκια, ἐψιθύρισε συγχρόνως εἰς τὸ οὖς τῆς ὡραίας ἐκείνης κόρης, « Κυρία, αὐτὰ εἶνε διὰ τοὺς ὡραίους ὀφθαλμούς σας. » Ἡ νεᾶνις, ὑποκλίνασα εὐγενῶς καὶ χαριέντως, τῷ ἐπρότεινεν ἐκ δευτέρου τὸν δίσκον της λέγουσα, «Εὐχαριστῶ, Μεγαλειότατε· τώρα δώσατε κάτι τι καὶ διὰ τοὺς πτωχούς. » Περιττὸν εἶνε νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ, θαυμάσας τὴν ἀγχίνοιαν τῆς ὡραίας ἐκείνης κόρης, ἐδιπλασίασε βασιλικῶς τὴν προσφοράν του.

—ο—

Κύριός τις, ὅστις ἦν γνωστὸς διὰ τὸ ὀργίλον τοῦ ἤθους του καὶ τὸν ἀπότομον τρόπον του, εἶχεν ὑπηρέτην, τὸν ὁποῖον ἠνάγκαζε νὰ ὑποφέρῃ τὰ πάνδεινα. Φίλός τις τοῦ ὑπηρέτου, ἀπαντήσας ποτὲ αὐτὸν, τὸν ἠρώτησε πῶς ὑπέμενε τοιοῦτον δεσπότην. « Ἐξαίρετα, ἀπήντησεν ὁ ὑπηρέτης· εἰς ἡμᾶς ὑπάρχει ἰσονομία. Ὁ κύριός μου καὶ ἐγὼ καθημέραν, μόλις ἐξημερώσει, ῥαβδίζομεν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου τὰ ἐνδύματα· ἡ μόνη δὲ μικρὰ διαφορὰ εἶνε ὅτι αὐτὸς ῥαβδίζει τὸ ἰδικόν μου φόρεμα ἐπάνω εἰς τὴν ῥάχιν μου, ἐνῷ ἐγὼ ῥαβδίζω τὸ ἰδικόν του εἰς τὸν ἀέρα. »

—ο—

Πλούσιός τις ἀλλ' ὑπερβολῇ ἰδιότροπος κύριος ἤθελεν ὥστε, ἅμα ἐζήτει τι παρὰ τοῦ ὑπηρέτου του, νὰ προλαμβάνῃ οὗτος ἄνευ δευτέρας παραγγελίας νὰ τῷ προμηθεύῃ ἐντελῶς ὅλα τὰ ἐπαρούσυθα. Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἀδιαθετήσας ὀλίγον, διέταξε τὸν ὑπηρέτην νὰ ὑπάγῃ νὰ προσκαλέσῃ τὸν ἰατρόν· οὗτος δὲ, θέλων νὰ φανῇ πιστὸς εἰς τὸ πρόγραμμα ὅπερ διέγραψεν εἰς αὐτὸν ὁ κύριός του, ἔκρινεν εὔλογον μετὰ τοῦ ἰατροῦ νὰ εἰδοποιήσῃ ταὐτοχρόνως τὸν κατασκευαστὴν τῶν ξυλοκραββάτων, τοὺς ἱερεῖς καὶ ψάλτας καὶ τὸν νεκροθάπτην. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ ἀστεῖον τοῦτο γεγονὸς ἤρκεσε νὰ διορθώσῃ τὴν παράλογον τοῦ πλουσίου ἰδιοτροπίαν.

—ο—

Φίλιππος, ὁ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων καὶ πατὴρ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, προσλαβὼν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του δύο διδύμους ἀδελφοὺς. Ἀμφοτερὸν καὶ Ἑκατερὸν ὀνομαζομένους, καὶ βλέπων τὸν μὲν Ἑκατερὸν πνευματώδη καὶ ἐπιτήδειον εἰς ἄκρον, τὸν δὲ Ἀμφοτερὸν ἐξ ἐναντίας εὐήθη καὶ ἀνεπιτήδειον, ἔλεγε παίζων μὲ τὰς λέξεις· « Ὁ μὲν Ἑκατερὸς εἶνε ἀμφότερος, ὁ δὲ Ἀμφοτερὸς εἶνε οὐδέτερος. »

—ο—

Ὅταν ὁ Στρατάρχης Δελαφερταῖος κατέσχε στρατιωτικῶς τὴν Λωραίνην, οἱ ἐν τῇ πόλει ἐνδημοῦντες Ἑβραῖοι ἔπεμψαν ἐπιτροπὴν διὰ νὰ τὸν συγχαρῶσιν, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἠθέλησε νὰ τοὺς δεχθῇ. « Δὲν δύναμαι νὰ τοὺς ἀτενίσω ἄνευ φρίκης, εἶπε, διότι ἐσταύρωσαν τὸν Σωτῆρα καὶ Κύριόν μου! » Ὅταν δὲ τὸν εἰδοποίησαν ὅτι φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν πολύτιμον δῶρον ἀξίας τετρακισχιλίων πιστολῶν, « Ἀ! ἀνέκραξεν, ἐλησμόνησα ὅτι δὲν τὸν ἐγνώριζαν ὅταν τὸ ἔκαμον· διότι καὶ ὁ ἴδιος Χριστὸς εἶπεν, Οὐκ οἶδασι τί ποιοῦσιν. Ὑποδεχθῆτέ τους ἀμέσως! »

—ο—

Ἡ βασίλισσα μήτηρ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' ἔλεγεν εἰς Κόμησσάν τινα ἔγγυον, « Ὤ! πόσον ἤθελα εὐχαριστηθῆ, φιλτάτη μου, ἂν ἐγέννας αὐτὸν τὸν μῆνα διὰ νὰ ἐλθῇς μαζή μου εἰς Βουρβονίαν! » Ἡ ἔγγυος Κυρία, ἐπανελθοῦσα εἰς τὸν οἶκόν της, παρεκίνει τὸν σύζυγόν της νὰ στείλῃ νὰ προσκαλέσῃ τὴν μαῖαν, διότι ἀπεφάσισε νὰ γεννήσῃ ἐκείνην τὴν ἰδίαν νύκτα, μὴ ἐπιθυμοῦσα νὰ δυσαρεστήσῃ μίαν τόσον καλὴν βασίλισσαν.

—ο—

Ἐνῷ ὁ Αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς διήργετο πε ζὸς πλατεῖάν τινα, ἐπαίτης πλησιάσας ἐξῃτεῖτ ἔλεος, ἀποκαλῶν τὸν Αὐτοκράτορα ἐν Χριστῷ ἀ δελφόν του· οὗτος δὲ τῷ ἔδωκε νομίσματά τινα Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐπαίτης παρεπονεῖτο ὅτι ἡ προσφο ρὰ ἦτο πολὺ μικρὰ ὁἱ ἕνα Αὐτοκράτορα, «Ὥρα καλή! τῷ ἀπήντησεν ὁ Μαξιμιλιανός· ἂν ὅλοι οἱ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί σου σοὶ ἔδιδαν τόσον, θὰ ἀπέ βαινες πλουσιώτερος ἐμοῦ.»

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΕΙΣ ΕΝ ΑΣΤΡΟΝ.

Ὦ σὺ ἰοῦ εἰς αἰθέρος τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις
δὶ ἀμυδροῦ ὁρᾶσαι φωτὸς καὶ ἀβεβαίου,
ὡς ὄστρακον λευκάζον εἰς τὸν βυθὸν θαλάσσης
χανόμενον καὶ πάλιν φαινόμενον ἐκ νέου·

ἐὰν ὁ μέγας οὗτος σωρὸς τῶν ἀδαμάντων
τὸ ἄκρον τῆς ἐσθῆτος ἀποτελῇ τοῦ Ἡλάστου,
σὺ τοῦ κρασπέδου εἶσαι τοῦ Ποιητοῦ τῶν πάντων
σμικρὸς ἀδάμας στίλβων εἰς τὰς πυκνὰς πτυχάς του.

Ἢ ἂν δὲν ἦν ἐσθής του, ἀλλὰ βωμὸς προχέων
ἀείῤῥοον φῶς λύχνων χιλίων καὶ μυρίων,
λαμπὰς μικρὰ σὺ εἶσαι, εἰς πεῖσμα τῶν βορέων
ἄσβεστον συντηροῦσα τὸ φέγγος σου τὸ θεῖον.

Ἢ ἂν ὁ θόλος οὗτος τοῦ στερεώματός σου,
κατάστιλπνος ἐκ λίθων σμαράγδου καὶ σαπφείρου,
δὲν εἶνε οὔτ' ἐσθής του χρυσῆ οὔτε βωμός του,
ἀλλὰ σωρεία κόσμων ἐκτάσεως ἀπείρου·

σὺ τότε ζωογόνος πηγὴ φωτὸς καὶ κάλλους
ἥλιος εἶσαι φέρων πλανήτας κινουμένους,
καὶ πᾶς σου δὲ πλανήτης ὑποπλανήτας ἄλλους
ὡς πρὸς μητέρα ὄρνεις μικροὺς συσσωρευμένους.

Καὶ φέρεις λοιπὸν, γῆγα, ἐπὶ εὐρέων νότων
καὶ γαίας καὶ θαλάσσας, καὶ λόφους καὶ πεδία,
καὶ μυριάδας ἴσως ἀστέων πολυκρότων·
πλὴν ποία των ἡ τύχη, καὶ τίς ἡ ἱστορία;

Καὶ τὰ ἐν σοὶ, ὦ κόσμε, ὡς τὰ ἐνθάδε ῥέουν;
γεννῶνται μυριάδες καὶ θνήσκουν μυριάδες,
καὶ μυριάδες χαίρουν καὶ μυριάδες κλαίουν,
καὶ νυμφικαὶ μαρμαίρουν καὶ νεκρικαὶ λαμπάδες;

Τίς νόμος τῶν υἱῶν σου τὰ δίκαια εὐθύνει;
ἁγνὴ ἰσονομία εἰς τὰς βουλὰς των ἄρχει,
ἢ ὁ λαός σου γόνυ πρὸ τῶν πλουσίων κλίνει
καὶ θῦμα τοῦ κρατοῦντος ὁ ἀσθενὴς ὑπάρχει;

Κ' ἐνῷ ὁ ὀφθαλμός μου, ὦ ἄστρον, σ' ἀνενίζει,
σὲ διαπρήσσουν ἴσως στρατεύματα καὶ στόλοι·
ὑπὸ τὰ βήματά των τὸ ἔδαφός σου τρίζει,
καὶ μάχαι συγκροτοῦνται καὶ πίπτουν στρατοὶ ὅλοι.

Καὶ ὅμως ὄντα τόσα, βοὴ καὶ τύρβη τόση
ἐντὸς στενῶν τὰ πάντα ἐῤῥκλείονται ὁρίων·
πέραν δὲ τούτων μένουν νεκρὰ καὶ σιωπῶσι,
κ' εἰς ἓν σμικρὸν τὰ πάντα συγχέονται σημεῖον.

Καὶ τὸ σημεῖον τοῦτο ἰοῦ στίλβει εἰς τὰ ὕψη
κ' οὐδέποτε ἡ θέσιν ἢ ὥραν δὲν ἀλλάσσει,
ἂν ἔλθῃ νὺξ κ' ἐκεῖνο δὲν ἔλθῃ, τί θὰ λείψῃ;
εἷς κόκκος εἰς τὴν ἄμμον, ἓν φύλλον εἰς τὰ δάση!

Ὦ ἄστρον, ἀνατέλλεις αἰώνια καὶ δύεις,
κ' εἰς τὴν πληθὺν τῶν ἄστρων ἡμεῖς σὲ παροῤῥῶμεν·
πιστῶς τὴν ὡρισμένην ὁδόν σου διανύεις,
καὶ εἶσαι ἢ δὲν εἶσαι ποτὲ δὲν ἐρωτῶμεν.

Ἢ νὺξ ὅταν ἐπέλθῃ, ὡσὰν δειλή τις κόρη
ἔσχατον σὺ τῶν ἄστρων μὲ συστολὴν προκύπτεις·
γλυκοχαράζει μόλις, κ' ὀπίσω εἰς τὰ ὄρη
σὺ πρῶτον ἀπὸ ὅλα τὸ πρόσωπόν σου κρύπτεις.

Ἀνώνυμον σ' ἀφῆκεν ὁ Ἄργος ἀστρονόμος,
πλὴν σὺ ἐπανατέλλεις ἀείποτε ὡραῖον,
κ' εἰς τὸν γλυκὸν αἰθέρα μαρμαίρεις, ἄστρον· ὅμως
θὰ ἔλθῃ νὺξ ὁπότε δὲν θ' ἀνατείλῃς πλέον!

Ι. ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑΣ.

Ο ΕΝΑΣΤΡΟΣ ΟΥΡΑΝΟΣ.

(Πρωτότυπον).

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΑΠΛΑΝΕΙΣ ΑΣΤΕΡΕΣ.

Α'.

Οἰκησιμότης τῶν οὐρανίων σωμάτων.

«Καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν στρατιὰν
«τοῦ οὐρανοῦ.» Ἱερεμ. Η'. 2.

Ὅταν, τοῦ λαμπροῦ τῆς ἡμέρας φωτὸς κατὰ μικρὸν ἐξαφανιζομένου, κατακαλύψωσιν αἱ ἑσπεριναὶ σκιαὶ τὰς οἰκίας, τὰς πεδιάδας καὶ τὰ ὄρη, ὅταν ὁ θροῦς τῆς ζωῆς καταπαύσῃ, οἱ δὲ κεκμηκότες θνητοὶ μεθ' ὅλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ζώντων δημιουργημάτων καταπέσωσιν εἰς ὕπνον, τότε παρίσταται ἐν ὅλῃ τῇ ἐνθουσιαστικῇ αὐτῆς μεγαλοπρεπείᾳ ἡ νὺξ, καὶ ἀπὸ τῶν οὐρανίων ἀψίδων ἀπαστράπτουσιν εἰς τὸ ἡμέτερον σκότος οἱ αἰώνιοι ἀστέρες. Τότε δὲν διακρίνομεν πλέον τὰ θέλγητρα καὶ τὰς ἀγρίας καλλονὰς τῆς ἐν τῷ σκότει τοῦ τάφου ἀναπαυομένης γῆς, ἀλλὰ βλέπομεν μόνον κόσμους ἀγνώστους, οἵτινες φαίνονται ὅτι προσμειδιῶσιν ἡμῖν ἐκ τοῦ ἀπείρου σύμπαντος· ἡ ἐκτεταμένη γῆϊνος σφαῖρά μας ἀπώλεσε πλέον τὸ φῶς καὶ τὸν στολισμόν της, μόνος δὲ ὁ οὐρανὸς λάμπει εἰσέτι καὶ ἀπαστράπτει θαυμασίαν αἴγλην, μυριάδες δὲ λαμπυριζουσῶν στιγμῶν ποικίλλουσι τὸν μαῦρον τῆς νυκτὸς πέπλον.

Ἡ σοφία τοῦ Δημιουργοῦ οὐχὶ ἐπὶ ματαίῳ διέταξε ταῦτα πάντα τὰ θαυμάσια· οὐχὶ ἐπὶ ματαίῳ εἶπεν ἡ Αὐτοαλήθεια, Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν. Αἱ μεμακρυσμέναι αὗται φωτειναὶ στιγμαὶ, αἱ λάμπουσαι καὶ σπινθηροβολοῦσαι εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα τοῦ οὐρανίου στερεώματος εἰσὶ τόσοι κόσμοι ἀσυγκρίτως μεγαλήτεροι τῆς σφαίρας ἐφ' ἧς κατοικοῦμεν, εἶνε οἱ λαμπτῆρες, οἱ διαχέοντες ἐν τοῦ ἀπείρου πρὸς τὸ ἄπειρον τοῦ σύμπαντος τὸ αἰώνιον αὐτῶν φῶς, καὶ ἀναγγέλλοντες τὸ μεγαλεῖον τοῦ πανσόφου Δημιουργοῦ καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ αἰωνίου Πατρός· οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ. Οἱ ἐφ' ἡμῶν λάμποντες ἄγνωστοι οὗτοι κόσμοι τοῦ ἀπεράντου οὐρανοῦ εἰσὶν ἀναμφιβόλως αἱ ἀναρίθμητοι μοναὶ αἱ ἐν τῷ ἀπείρῳ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ φαίνονται ὅτι λέγουσιν εἰς τὸν ἄνθρωπον διηνεκῶς· «Ἴδε ἡμᾶς! δὲν ἀνήκεις μόνον εἰς τὴν γῆν, ἀνήκεις καὶ εἰς τὸν οὐρανόν· σύγκεισαι ἐκ σώματος καὶ ἐκ ψυχῆς, ἑπομένως ἀνήκεις ἐνταῦτῷ καὶ εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς τὴν αἰωνιότητα· ἐν τῇ ἐπιγείῳ ὑπάρξει σου μὴ γίνου ἐπιλήσμων τῆς φύσεώς σου τῆς οὐρανίου.»

Καὶ ὅμως, μετὰ πόσης ἀδιαφορίας περιπατοῦσιν οἱ πλεῖστοι τῶν θνητῶν ὑπὸ τὸν κατάστερον θόλον τοῦ οὐρανοῦ! πόσον σπανίως, τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἔξαλλον αὐτὸ βλέποντες θέαμα, ἀνατείνουσι τὸν νοῦν αὐτῶν πρὸς τὴν μεγαλειότητα τοῦ Δημιουργοῦ! οὐδαμῶς σκοποῦσι τὸ μεγαλεῖον τῆς θείας παντοδυναμίας, οὐδόλως ἐννοοῦσι τοὺς λάμποντας αὐτοὺς μάρτυρας, τοὺς ὁμιλοῦντας αὐτοῖς περὶ τῆς αἰωνιότητος. Θαυμάζουσι μόνον μετὰ παιδικῆς εὐχαριστήσεως τὰ εἰς τὸν οὐρανὸν διεσπαρμένα φωτοβόλα σημεῖα, καὶ ἀγάλλονται παρατηροῦντες ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν αὐτῶν μυριάδας λαμπτήρων, οἵτινες οὐδέποτε σβένυνται· ἀλλ' αἱ σκέψεις αὐτῶν δὲν βαίνουσι πέραν τοῦ παιδικοῦ τούτου θαυμασμοῦ καὶ τῆς χυδαίας ταύτης ἀγαλλιάσεως. Πόσης κατακρίσεως ἐνοχοι ἐσμὲν ὁσάκις βλέπομεν ἀδιαφόρως τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ, χωρὶς νὰ αναμιμνησκώμεθα τοὺς μυστηριώδεις λόγους τῆς θείας Ἀποκαλύψεως, Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πατρός μου πολλαὶ μοναί εἰσιν!

Ὁποῖα μεγέθη! ὁποῖα κόσμων ἀπειρία! ὁποῖαι καταπληκτικαὶ ἀποστάσεις! καὶ ὅμως δὲν βλέπομεν βεβαίως εἰμὴ τὸ ἐλάχιστον μέρος τῶν ἡλίων καὶ τῶν γαιῶν, τῶν ἐν τῷ ἀχανεῖ οὐρανῷ ἀπηωρημένων· ἐκτὸς αὐτῶν, οὗς μόλις ἰσχύουσι περιλαβεῖν τὰ ἀσθενῆ ἡμῶν αἰσθητήρια, ἑκατομμύρια ἑκατομμυρίων κόσμων λάμπουσι καὶ κινοῦνται ἐν χωρίοις ἔτι μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένοις. Ταράσσεται τῳόντι ἡ φαντασία τοῦ ἀνθρώπου, ἀναλογιζομένου τὰς ἀμετρήτους ταύτας ἀποστάσεις, ἐν αἷς τοσαύτη κόσμων ἀπειρία στρέφεται μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐναρμονίως περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον φωτὸς καὶ θερμότητος, τὸν ἀειλαμπῆ θρόνον τῆς θείας παντοδυναμίας. Ἡ ψυχὴ πλανᾶται εἰς τὸ ἄπειρον, καὶ τρέμει ἐνώπιον τῆς ἀκατανοήτου δυνάμεως καὶ μεγαλοπρεπείας τοῦ Δημιουργοῦ· ἀρκεῖ δὲ εἰς τὸ ἄπειρον τοῦτο νὰ ἀτενίσῃ μετὰ προσοχῆς καὶ ὁ τολμηρότερος ἄφρων, ὁ εἰπὼν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ὅτι οὐκ ἔστι Θεός, ἵνα μεταμελήθεὶς προσπέσῃ πρηνὴς καὶ ἀνακράξῃ: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ! Ἐπληρώθη, Κύριε, ἡ γῆ τῆς κτίσεώς Σου! θεωρῶν τοὺς οὐρανούς, τὰ ἔργα τῶν δακτύλων Σου, τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας, ἃ Σὺ ἐθεμελίωσας, δὲν δύναμαι, Κύριε καὶ Θεέ μου, νὰ πράξω ἄλλως εἰμὴ πλήρης ἐκστάσεως νὰ ἀνακράξω· Τίς ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν;»

Ἀλλὰ πῶς; τοσαῦτα πλήθη γαιῶν, τοσαῦτα ἑκατομμύρια κόσμων ἔμελλον νὰ μείνωσιν ἄνευ ζωῆς, ἄνευ κατοίκων; Ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ ἔφερεν εἰς τὸ εἶναι τὰ μεγαλοπρεπῆ ταῦτα σώματα ἀσκόπως καὶ ἀνωφελῶς, ἢ διεσπάρησαν εἰς τὰς ἀβύσσους τοῦ διαστήματος μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ φωτίζωσι τὰς ἡμετέρας νύκτας; ἀλλ' ὁ τοιοῦτος σκοπὸς ἐξεπληροῦτο κάλλιον ἐὰν ἐδίδετο εἰς τὴν γῆν μία σελήνη περιπλέον, ἔστω καὶ χιλιάκις μικροτέρα τῆς νῦν χρησιμευούσης ὡς δορυφόρος αὐτῆς. Οὔτε εἶνε πρέπον νὰ φανταζώμεθα ὅτι ἐδημιουργήθησαν τὰ ἄπειρα ταῦτα φωταυγῆ σώματα διὰ νὰ λάμπωσιν ὡς μάταιον θέαμα, κενὸν ἐννοίας καὶ πραγματικότητος, ἢ ὅπως μᾶς περιπλέκωσιν εἰς ἀνωφελεῖς εἰκασίας. Εἰς μόνην τὴν γῆν ἡμῶν, ἥτις ἀποτελεῖ ἓν τῶν σμικροτέρων οὐρανίων σωμάτων, οὐδὲ ἥμισυ κόκκον ἄμμου ἐν τῷ ἀπείρῳ οἰκοδομήματι τοῦ σύμπαντος, ἐδόθη τὸ πλεονέκτημα τοῦ νὰ κατοικῆται ὑπὸ ὄντων λογικῶν, δυναμένων νὰ λατρεύωσι τὸν Θεὸν καὶ νὰ θαυμάζωσι τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν Αὐτοῦ; Ἤθελεν εἶσθαι ὁ μεγαλήτερος ἐγωϊσμὸς ἐὰν ἐφανταζόμεθα ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ κέλυφος ἐφ' οὗ ταλαντεύεται εἰσὶ τὰ μόνα ἀντικείμενα τῶν φροντίδων τοῦ Δημιουργοῦ, καὶ δὲν ἐβλέπομεν εἰς τὸ θαυμάσιον τοῦτο θέαμα, τὸ περικαλύπτον ἡμᾶς, ἀπειρίαν σχεδίων ὑπερτερούντων τὸν περιωρισμένον ἡμῶν νοῦν καὶ ἀναφερομένων εἰς ἄλλα γένη ἐμψύχων ὄντων. Πῶς νὰ πιστεύσῃ τις ὅτι ἡ ἀνεξάντλητος παντοδυναμία καὶ ἀγαθότης τοῦ Δημιουργοῦ, αἱ πληρώσασαι ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὴν ἐλαχίστην καλάμην βοτάνης διὰ παντοδαπῶν σκωλήκων καὶ ζωυφίων καὶ χορηγήσασαι ζωὴν καὶ κίνησιν καὶ ἐντὸς σταγόνος ὕδατος, ἐγκατέλειψαν νεκροὺς καὶ

ἐρήμους τοὺς ὡραίους ἀστέρας, ἢ μᾶλλον τοὺς λαμπροὺς κόσμους ἐκείνους, ὧν τὸ μέγεθος καὶ ἡ πληθὺς διεγείρει τὸν θαυμασμόν;

Ὄχι, ὄχι! ἀδύνατον τοῦτο! καὶ νὰ τὸ φαντασθῇ τις εἶνε αὐτόχρημα βλασφημία! Ὅλον τὸ οἰκοδόμημα τοῦ σύμπαντος ἐξάπαντος κατοικεῖται· παντοῦ ὑπάρχει ἡ ζωή, καὶ ἡ πρὸς τὸν αἰώνιον καὶ πάνσοφον Δημιουργὸν τῆς κτίσεως εὐγνωμοσύνη· παντοῦ πνεύματα, δυνάμενα νὰ λατρεύσωσι τὸ θεῖον, κατοικοῦσι τοὺς διαφόρους κόσμους τὰς διαφόρους πολιτείας τοῦ Ὑψίστου Μονοκράτορος, τὰς πολλὰς μονὰς τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς καὶ ὑμνοῦσι τὸ ἅγιον Αὐτοῦ ὄνομα, τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα. Ἡ γηΐνη σφαῖρα, ἐφ' ἧς ἡμεῖς ζῶμεν καὶ ἥτις δύναται νὰ ἐκλείψῃ ἀπαρατήρητος ἀπὸ τοῦ μέσου τῶν ἀμετρήτων αὐτῶν κόσμων, ὡς ἐκλείπουσι πιθανῶς τόσοι ἄλλοι ἀπόκεντροι κόσμοι χωρὶς ἡμεῖς νὰ τὸ αἰσθανώμεθα, δὲν εἶνε βεβαίως ἡ μόνη κατοικία πλασμάτων διὰ τοῦ λόγου πεπροικισμένων· ἄλλα ὄντα, τελειότερα καὶ εὐγενέστερα ἡμῶν ἴσως, ζῶσι πιθανώτατα εἰς ἄλλους ἀστέρας, ὡς ἐκ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς ὡραιότητος αὐτῶν πλειότερα δικαιώματα οἰκησιμότητος ἔχοντας παρὰ ἡ ἡμετέρα ἀφανὴς σφαῖρα, ἀποτελοῦσι μέρος τῆς οἰκογενείας τοῦ οὐρανίου Πατρός, εἰσὶ πολῖται τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκπληροῦσιν ἴσως τὸ ἅγιον Αὐτοῦ θέλημα τελειότερον ἡμῶν.

Διάσημός τις παρατηρητὴς τῶν οὐρανίων σωμάτων καταμέμφεται τοὺς ἀρνουμένους τὴν οἰκησιμότητα αὐτῶν διὰ τῶν ἑξῆς λογικῶν ἐπικρίσεων: « Ἂν ὑπάρχῃ, λέγει οὗτος, μεγαλητέρα « μωρία καὶ παραλογισμὸς εἶνε, τὸ νὰ τολμᾷ ὁ « ἄνθρωπος νὰ ἐπιβάλῃ ὅριον καὶ μέτρον εἰς τὴν « παντοδυναμίαν καὶ πανσοφίαν ἐκείνου, οὗτινος « τὴν δόξαν διηγοῦνται οἱ οὐρανοί. « Πῶς τολμᾷς, πτωχὲ καὶ ἀδιόρατε μύρμηξ, ἐν « τῇ ὑπερηφάνῳ κατοικίᾳ σου νὰ διαθέτῃς τὸ « πᾶν ὡς νὰ ἐγένετο μόνον διὰ σὲ ἢ ὅπως σὲ « ἀπατοῦν τὰ αἰσθητήριά σου, καὶ σμικρύνεις κατὰ « τὸν πῆχύν σου τὸ μεγαλεῖον τῆς πλάσεως; « Πῶς ἐπιμένεις νὰ φαντάζεσαι ὅτι μία μόνον « σφαῖρα εἶνε κατοικία τοῦ ἀνθρώπου, τῶν ζώων « καὶ τῶν φυτῶν πάσης τῆς ὀργανικῆς ὕλης, ἐνῷ « ἡ σφαῖρα αὕτη εἶνε σχεδὸν ἡ ἐλάσσων πα- « σῶν; Ναί, κατὰ 1,238,000 φορὰς ἧττον ὀγκώ- « δης τοῦ ἡλίου, καὶ καθ' ἓν δισεκατομμύριον ἑ- « κατομμυρίων τῶν ἄστρων, τῶν πληρούντων τὸ « ἄπειρον τοῦτο διάστημα! Μόνη λοιπὸν ἡ ἀδιό- « ρατος γῆ σου εἶνε κατῳκημένη, ἐνῷ πάντες οἱ « λοιποὶ κόσμοι ἢ κεκαυμένοι εἰσὶν ἢ ἐμπεπηγ- « μένοι; Τὰ πλανητικὰ συστήματα εἰσὶν ἔρημοι, « χιλιάκις ἀκαρπώτεραι τῶν φλογωδῶν ἄμμων τῆς « Ἀφρικῆς καὶ τῶν κατεψυγμένων πεδίων τῶν « πόλων; Πάντα λοιπὸν τὰ ἄστρα, ὁποῖος καὶ « ἂν ᾖ ὁ ἀριθμός των, ὁποῖον τὸ ὑπέρμετρον μέ- « γεθός των, ὁποία ἡ ἀξία των, ἐπλάσθησαν μό- « νον πρὸς τέρψιν τῶν ὀφθαλμῶν σου, ἢ μᾶλλον « πρὸς εὐχαρίστησιν τῶν ἀστρονόμων, οἵτινες διὰ « τῶν ὁσημέραι τελειοποιουμένων τηλεσκοπίων « των καθημερινῶς σχεδὸν ἀνακαλύπτουσι χιλιά- « δας αὐτῶν; τοῦτο τί ἄλλο εἶνε βέβαια εἰμὴ ἓν « κολοφὼν τῆς ἀλαζονείας, τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς « ἀνθρωπίνης ἀμαθείας καὶ ἀβλιότητος; »

Ὁποία ὑψηλὴ τῷ ὄντι θεωρία ἐν τῷ κράτει τῆς ἀπειρίας! ὁποία ἀτελεύτητος κλίμαξ πνευματικῆς τελειότητος! Πόσον ὑψηλὸν ἵσταται ὑπεράνω ἡμῶν τὸ τέρμα τῆς ἠθικῆς μας τελειότητος! Πόσον ἡ μετὰ προσοχῆς ἐξέτασις καὶ θεωρία τῶν ἐν τῷ αἰθερίῳ διαστήματι αἰωρουμένων τούτων ἀπείρων οὐρανίων σωμάτων κινεῖ ἡμᾶς εἰς θαυμασμὸν, καὶ εἰς αἴσθημα ἀφάτου εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν οἰκοῦντα ἐν τῷ ἀπείρῳ καὶ περιπατοῦντα ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων οὐράνιον ἡμῶν Πατέρα, τὸν διευθύνοντα, κινοῦντα καὶ βλέποντα κινουμένους ἐν τῷ ἀπαυγάσματι τοῦ θείου Αὐτοῦ φωτὸς ἀναριθμήτους κόσμους, ὡς τὰ ἄτομα τοῦ κονιορτοῦ κινούμενα εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου! Ναί, τὸ θεῖον καὶ ἅγιον ὄνομα τοῦ πανσόφου Δημιουργοῦ τῆς κτίσεως ἁγιάζεται καὶ εὐλογεῖται ἐν μυριάσι μυριάδων κόσμων, καὶ ἡ βασιλεία Αὐτοῦ ἦλθε καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἀστέρος καὶ περιλαμβάνει τοὺς χρόνους καὶ τοὺς καιρούς.

Ὅταν ἡ νὺξ, ἐν τῇ γοητευτικῇ αὐτῆς λαμπρότητι ἐπερχομένη, ἀποσύρῃ ἐκ τοῦ οὐρανίου θόλου τὸν καλύπτοντα τοὺς ἀστέρας πέπλον, μυριάδες δὲ ἀναρίθμητοι νέων ἡλίων καὶ νέων γαιῶν λάμπουσι θαυμασίως ἀπὸ ἀδύτων ἀποστάσεων, ἀπὸ τοῦ βάθους τοῦ σύμπαντος, οὐδέποτε πρέπει νὰ ὑψώνωμεν τὰ ἐκστατικὰ βλέμματα ἡμῶν πρὸς τὴν ἔρημον μεγαλοπρέπειαν τῶν ἀπείρων αὐτῶν κόσμων, χωρὶς νὰ διανοώμεθα τὸ μεγαλεῖον, τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ πανσόφου καὶ παντοδυνάμου αὐτῶν Δημιουργοῦ. Οἱ ἀστέρες οὗτοι κηρύττουσι τὰ μεγαλεῖα Αὐτοῦ σαφέστερον καὶ εὐγλωττότερον ἢ ὅσον δύναται νὰ πράξῃ τὸ τοιοῦτον πνεῦμα θνητοῦ. Οἱ ἀστέρες αὐτοὶ, οἱ ἐκ τοῦ αἰωνίου σύμπαντος ἀστράπτοντες, εἰσὶν ἁγία ἀποκάλυψις τῶν ἄνω, προφῆται τῆς αἰωνιότητος, ὁμιλοῦντες πρὸς ἡμᾶς ἐν ὀνόματι αὐτῆς καὶ προλέγοντες τὴν μέλλουσαν ἀθάνατον ἡμετέραν ζωήν.

Ῥ.

(Ἀκολουθεῖ).